

CRONICA SECOLULUI XX

ANII 1900 - 2000
ÎN FOILETOANE

Nr 2
Lei 100

ANUL
1940

Generalul Ion Antonescu
și Horia Sima în cămăși verzi,
la o demonstrație

LUNA
SEPTEMBRIE
SCHIMBĂ
FAȚA ȚĂRII

Regele Mihai I, cu mama sa,
revenită în țară

Regele Carol II abdică

CUTREMUR

Așa arăta blocul "Carlton"
încănta prăbușirii

*Recunoașteți
personajul?*

PREMIU 25 000 LEI

4 GEMENI

În două familii s-au născut
câte 4 gemeni

Anchetele noastre continuă CEI MAI BUNI FOTBALIȘTI AI SECOLULUI XX

Interesul deosebit, suscitât de ancheta noastră, ne face să revenim asupra subiectului, deși până la termenul limită de trimiteri a răspunsurilor - 1 decembrie 1993 - cititorii mai au destul timp la dispoziție.

Propunem, deci, participanților la concurs să consulte încă o dată cu atenție cele două liste de fotbaliști publicate în numărul nostru nr. 1, cu câte 35 fotbaliști pentru fiecare echipă: MONDIALĂ și a ROMÂNIEI. Repetăm aceste liste.

ECHIPA MONDIALĂ:

- portari - Zoff (Italia), Zamora (Spania), Ieșin (URSS);
- jucători de câmp -

Kempes, Maradona (Argentina), B. Chariton, Matthews, Moore (Anglia), Didi, Garrincha, Pelé, D. Santos (Brazilia), Masopust (Cehoslovacia), Kopa, Papin, Platini (Franța), Beckenbauer, Brehme, Matthäus, F. Walter (Germania), Fachetti, Meazza, Rossi, Sivori (Italia), Cruyff, Van Basten (Olanda), Eusebio (Portugalia), Di Stefano (Spania), Bozslak, Kocsis, Puskas (Ungaria), Andrade, Schiaffino (Uruguay), Sindelar (Austria), Hagl (România).

ECHIPA ROMÂNIEI:

- portari - Pavlovici, David, N.Răducanu, Voinescu;
- jucători de câmp -

Aibu, Apoizan, Belodedici, Bürger, Sătmăreanu, Sfera, Nunweller III, Zavoda II, Balaci, Böllni, Dumitru, Hagl, Kotormany, Petschowski, Gh. Popescu, Baratky, Blindea, Bodola, Cămătaru, Constantin, Covaci I, Dobay, Dobrin, Dumitrache, D. Georgescu, Hagl, Lăcătuș, Marian, Ozon, P.Vălcov, Wetzler I.

Jucătorii, în afara portarilor, nu sunt repartizați pe posturi. Este, bănuim, la îndemâna dv., să compuneți echipe, cu fotbaliști care de regulă evoluează într-un post consacrat.

Cele două premii de câte 50 de dolari se vor acorda acelor cititori care vor prezenta o formulă de echipă identică, cu echipa standard rezultată de ansamblul participării la anchetă.

Reamintim că răspunsurile pentru concurs, însoțite de cuponul pentru fotbal de mai jos, pot fi expediate până la data de 1 decembrie 1993 pe adresa: Revista "Cronica Secolului XX", pentru Concursul fotbal, Piața Presel Libere nr.1, oficiul poștal 33 căsuța poștală 59, București.

CUPON
DE
PARTICIPARE
Nr. 3
Fotbaliștii secolului
Ultimul termen 1 XII 1993

CUPON
DE
PARTICIPARE
Nr. 4

Recunoașteți personajul ?
Ultimul termen 1 XI 1993

RECUNOAȘTEȚI PERSONAJUL?

Al doilea concurs al revistei noastre "RECUNOAȘTEȚI PERSONAJUL?", aflat pe copertă, este dotat cu un premiu de 25 000 lei. Răspunsurile se primesc la aceeași adresă de mai sus.

RECLAME - 1940

La SAVOY

Cel mai vesel
spectacol din
Capitală

CURAJ-TĂNASE

2 acte 56 tablouri

Montare - Fast - Lux - Muzică — — 3 ore de distracții

Bilete pentru matineuri și reprezentațiile seare la aceeași teatru. Telef. 3.53.03

Sunt extrem
de pretențios

deaceia mi-a alege
Tocul rezervor
**MONT
BLANC**

pentru că știu:
că la tocul Mont
Blanc de la po-
ziția de cur în ple-
lună și până la
ultima picătură totul
este atât de per-
fect, încât scrie
devine o delectare.
Fînd elegant
ca infuziune, tocul
Mont Blanc este un
dar neprețuit și în
același timp o bi-
juterie.

Prețuri de la 4200
până la 141 500

Tocul rezervor
Mont Blanc, în toate
de la noi în toate
locurile, reprezintă
De vânzare în toate
librăriile principale

A ZI CARPA

UN FILM EPOCAL
O REALIZARE GRANDIOASĂ

MISIUNEA SECRETĂ

cu
Douglas FAIRBANKS jr.
Basil RATHBONE
Lionel ATWILL

Meniu fix la marile restaurante

Accesul la un restaurant, în anul 1940, nu era un lux exorbitant. Se găseau restaurante pentru toate pungile. Marile restaurante aveau însă tarifele cele mai scumpe. Cu toate că în acel timp mai funcționa economia de piață, cu prețuri libere, formate prin cerere și ofertă, secția comercială a Primăriei Capitalei fixează totuși prețuri pentru meniuri fixe la restaurantele de lux. Un meniu cuprindea patru feluri de mâncare la alegere, dintr-o listă de 14 preparate, de la supe și ciorbe la desert. Costul unui asemenea meniu era de 100 de lei, la restaurantele "Capșa", "Cina", "Athenée Palace", "Modern" și "Zissu", de 80 de lei la restaurantele "Trocadero", "Carul cu bere", "Coșna", "Luzana" sau "Pariziana".

Ce ar fi dacă s-ar prelua în anii noștri experiența reușită de acum o jumătate de secol? Chiar dacă astăzi ar costa câteva mii, în loc de 100 de lei? Ar mai fi, oare, restaurantele, mici sau mari, atât de goale cum sunt în prezent? Poate că nu...

Bordelurile Capitalei în panică

Noul an 1940 n-a fost de bun augur pentru patronii bordelurilor, prostituatelor și proxeneții din București. Poliția de moravuri a Prefecturii și Serviciul sanitar al Capitalei întreprind razii în cartierul cel mai rău famat, "Crucea de Piatră", ca și în alte locuri de acest gen, printre care și la case de toleranță socotite "de lux".

"Crucea de piatră", monument funerar aflat în fața unei farmacii de pe Calea Dudești, a îndrumat ani și ani multe mii de tineri și vârstnici spre străzile cu case ale amorului plătit. Cu 20 de lei, ultima categorie de prostituate, pentru bețivi și declasați, apoi 40,60,100 și chiar 2-300 lei, în funcție de locurile și prezența scenică a "damelor de consumație", de la 17-18 ani la 45-50 și, uneori chiar mai mulți...

Unelen "fete" își etalau grațiile de sub capoatele pe care le deschideau la trecerea oricărui trecător pentru a le fi privită golițiunea și a fi astfel alese pentru un "amor" de 10 minute. Altele erau prezentate în camerele stabilimentelor, iar altele alese după fotografiile din albume.

Afară, fumul și mirosul de grătar se amestecau cu emanațiile pestilențiale de la casele sordide, ieftine. Numărul prostituatelor din acest cartier depășea 2 000. Cele venite din provincie (peste 600) au fost trimise "la urmă", dintre ele 420 fiind găsite bolnave, deși majoritatea aveau "condicuță". Starea celor mai multe stabilimente era mizerabilă, un focar permanent de boli transmisibile (blenoragie, sifilis, etc.).

În schimb, în centrul Capitalei se aflau case de toleranță de lux cu taxă de 500 la 1 000 lei. Dar, deși din această categorie de "lux" peste 60 de "dame bine" au fost găsite bolnave, deși multe dintre ele erau profesioniiste ocazional, unele chiar căsătorite, altele divorțate, cu diferite motivații: curiozitate, necesitate, răzbunare, viciu, poftă de bani și viață ușoară.

Evenimente interne

3. La Bursa din Capitală, dolarii americani se cumpără și se vând cu același preț: 92 de lei.
5. Importante descoperiri arheologice la Sărata - Monteoru, în județul Buzău, unul din centrele de viață tracică de la începutul epocii de bronz (1 800 - 1 600 ani î.e.n.).
6. Suveranul României și Voievodul Mihai prăznuiesc Sărbătoarea Bobotezei în Chișinău.
9. Interzicerea deplasării țiganilor nomazi, cu instituirea unei carantine de 20 de zile și izolarea celor bolnavi.
10. Funcționarii publici subscriu salariul pe o zi, pentru care primesc "Bonuri de înzestrare a Armatei".
11. Premiera piesei "Domnișoara Butterfly" de Tudor Mușatescu, la Teatrul din Sărindar.
12. Efectivele "Străzii Țării" la începutul acestui an: 40 062 de comandanți și comandanțe, 4 030 349 efective.
14. Teatrul "Cărăbuș" lansează noua revistă: "Radio-Tănase" (în distribuție C. Tănase, Mă Apostoiescu, R. Zaharescu, cuplul Stroe și Vasilache).
15. Geruri mari în țară: -40 grade la Chișinău și -32 grade în Lunca Dunării, "fluviul fiind înghețat bochnă".
19. Capetele de acuzare împotriva industriașului Max Auschnitt s-au dovedit temeinice. El urmează să fie judecat, între altele, și pentru înstrăinarea unei rente de 18 milioane de franci francezi.
20. Razele prin cuiburile de cerșetori și vagabonzi din București. Unul dintre șefii de bandă, Cămătar, este proprietar de taxiuri pe piață și terenuri, iar altul, Burlujan, negustor de chereștea și geamuri, doică la copii.
23. "Linia fortificată Carol al II-lea" pentru apărarea granițelor țării a fost terminată.
25. Recepție la Palatul regal în onoarea Cavalerilor "Ordinul Ferdinand".
26. Promulgarea Decretului-lege pentru numirile în funcții publice numai pe bază de concurs în vederea așezării elitei în toate posturile de conducere ale statului.

Ceața încurcă socotelile

Un avion german care transporta un agent-curier important, maiorul Reinberger, din Divizia 7 de parașutiști, se pierde în ceață și este nevoit să aterizeze lângă localitatea Malignes din Belgia. Maiorul și pilotul nu au timp să distrugă documentele. Astfel, directiva lui Hitler privind atacul asupra Belgiei, pe 13 ianuarie, nu a mai ajuns la comandantul garnizoanei din Köln, unde trebuia predată, ci prin intermediul ofițerilor belgieni, în mâinile generalului francez Gamelin. Desigur, Belgia și Olanda, vizate direct de agresiunea germană, și-au luat măsurile necesare, în timp ce Hitler amână intervenția pentru altă dată. Furios, el îl demite pe generalul Flieger Felmy, comandantul Flotei 2 aeriene germane, iar familiile celor doi aviatori căzuți în mâinile belgienilor sunt arestate de Gestapo.

Alimente raționalizate în Anglia

Pregătindu-se pentru un război de lungă durată, Marea Britanie are în vedere toate sectoarele vieții militare și civile. Una din măsurile cele mai nepopulare, chiar și în timp de pace, este raționalizarea alimentelor. Englezii o fac însă cu "sânge rece", mai înainte ca Churchill să le spună compatrioților săi, că nu poate să le promită, evident după ce va deveni prim-ministru, decât "sânge, sudoare și lacrimi".

Untul, carnea și zahărul sunt cartelate. Rația este fixată la un sfert de livră (453 grame) de persoană pe săptămână, deci 151 de grame din fiecare aliment raționalizat. La cererea familiei regale a Marii Britanii, același regim este aplicat și la Palatul Buckingham, de la rege și regină, până la ordonanță. Splendidă lecție de democratism!

Sinucidere descoperită târziu

O veste de natură mondenă, aflată cu întârziere, este difuzată la 12 ianuarie de către un fost spicher englez de la radio Berlin. O admiratoare a lui Hitler, o englezoaică, pe nume Unity Mitford, fiică a unui lord (Redesdale), s-a sinucis trăgându-și un glonte de revolver în cap. Aceasta s-a întâmplat chiar în ziua de 3 septembrie 1939, după ce auzise declarația de război dintre Germania și Anglia. Unity avea o admirație fără de margini pentru Hitler și n-a putut supraviețui dezamăgirii produse de declanșarea războiului. În agonie, vegheată la spital de un trimis al Führerului, Unity a decedat.

Evenimente externe

2. În războiul sovieto-finlandez, Armata Roșie a trimis 200 mii de soldați în luptele din Istmul Careliei.
3. În mesajul președintelui F.D. Roosevelt "Starea Națiunii", adresat celui de al 76-lea Congres american, se arată: "Nu vom merge să luptăm alături de alte națiuni, dar ne vom alătura națiunii pentru a încuraja sorții păcii".
4. Noi trupe canadiene debarcă în Anglia, iar australienii anunță că vor pregăti 3 000 de piloți și vor mări capacitatea industriei aeronautice.
5. Remanierea guvernului englez. Neville Chamberlain rămâne premier. În funcția de ministru de război este numit Oliver Stanley.
9. În Germania, economia de război trece în mâinile marșalului Göring.
12. Hitler stăruie pe lângă Stalin să încheie pace cu Finlanda.
14. Pe frontul de la Kuito, finlandezii pătrund pe teritoriul sovietic.
15. Francezii procedează la cartelarea alimentelor.
17. Sovieticii se retrag de pe malul nordic al lacului Ladoga.
20. Winston Churchill declară la radio: "Menținerea traficului englez pe mare va asigura victoria noastră finală".
23. Uniunea Sovietică avansează Finlandei propuneri de pace, prin intermediul Estoniei.
26. Fostul ministru de externe sovietic, M. Litvinov, căzut în disgrăție din cauza opoziției făcute declanșării războiului ruso-finlandez, devine șef al serviciului de informații străine al U.R.S.S. - Linia "Mannerheim" nu ar fi fost străpunsă în întregime. Materialul de război sovietic ar fi în proporție de 50 la sută învechit, ineficace. - Anglia primește din S.U.A. 200 de avioane de luptă.
30. Președintele S.U.A., Franklin Delano Roosevelt, împlinește 58 de ani.

"Stăvilarul Carol II", inutil!

Construcțiile militare sunt, desigur secrete, mai ales în perioade ce prevestesc confruntări războinice. De aceea, apariția unor relatări, chiar numai cu iz reportericesc, în ziare străine, produc surprize. La mijlocul lunii ianuarie 1940 apar în unele ziare scoțiene, la Edinburgh, știri despre "Un urlaș stăvilar în jurul României, pentru a opri tancurile ce ar putea ataca România". Făcând apel la istoria milenară a țării noastre, cotidianul "Evening News" își începe astfel articolul: "Acum 2 000 de ani, împăratul roman Traian a construit renumitul <Val al lui Traian> pentru a apăra Dacia de Invațiile barbare. În prezent, regele Carol al II-lea al României, țară de pe locurile daco-romane, construiește un urlaș stăvilar în jurul țării, pentru oprirea viitorilor inamici care ar îndrăzni să o atace." Știrea este preluată câteva zile mai târziu de presa iugoslavă.

Ca urmare a acestor dezvăluiri, în februarie începe și presa română să publice câte ceva despre aceste fortificații pe care le numește "Stăvilarul regele Carol al II-lea". De altfel, și în anul 1939 presa română publicase știri despre inspecțiile Suveranului României la granițele țării. Reportajele din zărele bucureștene descriu acum sumar "lanțurile de cazemate, craneluri, dotate cu mitraliere grele, care fac din câmpul aflat în zona redutei o zonă a morții". Pe de altă parte se remarcă faptul că "holdele de rețele ghimpate și șanțurile antiear vor fi de netrecut" sau "o cazemată este ca și un submarin... terestru", ori "un formidabil baraj de foc continuu, intens, adânc, pornit din cel mai modern și puternic armament, va opri orice inamic". Evenimentele ulterioare, cedarea Basarabiei, nordului Bucovinei și Cadrilaterului precum și a unei bune părți a Ardealului au făcut inutile fortificațiile de la granițele țării, rod al unor investiții imense.

Cei mai frumoși actori

Ampla anchetă a revistei "Cortina" printre cititorii săi amatori de teatru, a stabilit o preferință a frumuseții actrițelor și actorilor noștri. Rezultatul a fost următorul:

Actrițe	Actori
1. Elvira Godeanu 1112 p.	1. George Vraca 1442 p.
2. Virginica Popescu 1043 p.	2. Aurel Munteanu 1115 p.
3. Tanji Cocea 855 p.	3. Al. Pop Marțian 880 p.

Dar iată și câteva din salarii: G. Timică - 100 000 lei; Lisette Vereea 70 000; Stroe și Vasilache câte 65 000; Ion Dacian 60 000; George Vraca 50 000; H. Nicolaiide 40 000.

Evenimente interne

1. Presa publică ample reportaje privind fortificațiile militare de la granița de vest a țării.
2. Populația României este inițiată prin articole de presă și prin exerciții pentru apărarea împotriva bombardamentelor.
3. Grigore Gașencu, ministrul de externe român, afirmă la conferința Micii Înțelegeri Balcanice de la Belgrad că statele membre ale acestei alianțe doresc "pacea, dreptul la libertate, la unitate și teritoriul național". Cele patru țări aderente (România, Iugoslavia, Grecia și Turcia) hotărăsc prelungirea cu încă 7 ani a pactului.
4. În calitate de descendent al regelui Ferdinand, Volevodul Mihail este decorat cu "Medalia comemorativă a războiului 1916-1918".
5. Se aprobă ajutoare lunare pentru familiile muncitorilor, funcționarilor particulari și meseriașilor, concentrați la unitățile militare.
6. Este arestată o nouă bandă de cerșetori-milionari. La domiciliul "șefului" s-a găsit o casetă cu peste două milioane de lei.
7. La aeroportul Băneasa avioanele sanitare încep să fie pilotate și de femei aviatore.
8. Sărbătorirea la Academia Română, în prezența regelui Carol al II-lea, a centenarului Titu Maiorescu (n. la Craiova, 1840-1917), critic și teoretician literar, prof. univ. de istorie, filozofie și logică la București și Iași, mentor al Junimii, om politic conservator, ministru și prim-ministru (1912-1914).
9. Primesc botezul apei, în Anglia, trei torpiloare nou construite pentru România.
10. Reglementarea repausului duminical și al sărbătorilor legale.
11. Înălți ierarhi ai Bisericii Române Unite pleacă la Roma, pentru a participa la parastasul solemn de la mormântul marelui arhieru exilat, Inocențiu Micu-Klein (1692-1768), iluminist român, deschizătorul luptei politice a românilor din Transilvania.
12. Se desfășoară Aduarea generală a Asociației Medicilor Veterinari din România și Congresul Asociației Generale a Inginerilor din România (A.G.I.R.).

Prizonierii englezi salvați

În februarie, blocada navală britanică în Oceanul Atlantic era bine pusă la punct. Totuși, petrolierul german "Altmark" reușește să se strecoare. Este observat de pe coastele Norvegiei și anunțat la Amiralitatea engleză. Două distrugătoare pornesc în urmărirea vasului german care se refugiază într-un fiord norvegian. Fără succes, căci englezii întreprind o acțiune armată scurtă și recuperează de pe "Altmark" 300 de prizonieri britanici capturați în bătăliile navale.

Finlanda agresată se apără!

Frontul fino-sovietic ocupă zilnic primele pagini ale presei mondiale, de multe ori cu știri contradictorii și cifre umflate privind succesele și pierderile de ambele părți. La 11 februarie sovieticii străpung linia de apărare "Mannerheim", iar finlandezii se retrag pe a doua linie de fortificații. Comandantul armatei finlandeze, generalul Mannerheim, care a dat numele cunoscutului linii de apărare, respinge o propunere de pace sovietică implicând cedarea Careliei. Finlanda se bucură de sprijinul moral al opiniei publice internaționale, însă ajutorul acesta este departe de a deveni operant. Totuși, mica armată finlandeză se apără și se bate în continuare, având ca aliați gerul, ninsoarea și gheața.

Reuniune franco - britanică

Deși avertizați de evenimente recente, englezii și francezii sunt totuși surprinși de viteza cu care Germania trece rapid de la o cucerire la alta. Tocmai de aceea contracararea acțiunilor hitleriste reprezintă scopul constituirii Consiliului suprem de apărare franco-britanic. La 5 februarie este convocată, la Paris, o reuniune la care participă factorii cei mai înalți în luarea deciziilor. Primul ministru al Marii Britanii, Neville Chamberlain, vine însoțit de lordul Amiralității, Winston Churchill, de lordul Halifax, secretar la "Foreign Office" (ministerul de externe) și de noul ministru de război, Oliver Stanley. Convoierile cu primul ministru francez Edouard Daladier încep imediat. Concluziile rămân, ca de obicei, secrete. O excelentă impresie lasă Churchill, a cărui popularitate în Marea Britanie este în rapidă creștere. El s-a situat la această reuniune pe o poziție intransigentă, atitudine care va caracteriza întreaga lui activitate ulterioară.

Evenimente externe

1. În Franța sosește un corp expediționar militar indian ("Royal Indian Army Service").
2. Corespondentul militar al cotidianului englez "Daily Mirror", ziaristul H.S. Woodham, scrie: "Prietenia dintre Anglia și România valorează mai mult decât chestiunea unei sonde de petrol și cine trebuie să aibă petrol".
3. Se întrunește la Paris Consiliul franco-britanic.
4. În Anglia este introdusă pedeapsa cu moartea pentru delictul de a procura informații inamicului.
5. F.D. Roosevelt consideră războiul Uniunii Sovietice împotriva Finlandei drept o invadare nejustificată.
6. Armata Roșie străpunge linia de apărare finlandeză "Mannerheim".
7. Se semnează un nou tratat economic germano-sovietic ale cărui prevederi vor permite Germaniei să evite blocada engleză.
8. Germania declară: cargourile britanice comerciale trebuie considerate nave de război și ca atare vor fi atacate.
9. În Bulgaria se instalează o echipă guvernamentală filogermană condusă de Bogdan Filov.
10. Trupele japoneze se retrag din orașul Nankin, după ce l-au incendiat și l-au masacrat locuitorii. Războiul cu China continuă cu o mare duritate.
11. - 300 de avioane sovietice au bombardat orașe finlandeze.
12. Franța își ascunde comorile. Convoaie imense pe șosele și cale ferată duc la loc sigur tablouri, statui, cărți rare, documente și comori din aur și diamante.
13. U.R.S.S. transmite Finlandei condiții în vederea încheierii păcii.
14. Adolf Hitler semnează și difuzează directiva "Planul galben" (Fall Gelb) care semnifică declanșarea ofensivei împotriva Franței, concomitent cu agresarea Olandei și Belgiei.
15. Cel mai mare transatlantic al lumii, "Queen Elisabeth", fabricat în șantierul englez, pleacă în prima cursă de la Liverpool la New York, în condiții de deplin secret din cauza pericolului provocat de marina germană. La 7 martie va ajunge cu bine la destinație.

Max Auschnitt condamnat

Numele Max Auschnitt face parte din protipendada Bucureștilor, a multimilionarilor din țara noastră, în 1940. Cetățean român, de profesie industriaș metalurgist, în vârstă de 51 de ani, a fost condamnat la 6 ani închisoare și 4 ani interdicție corecțională pentru:

- gestiune frauduloasă
- instigare la fals
- contravenție la legea devizelor.

Sentința îl obligă la despăgubiri către uzinele "Reșița" de titluri în devize, în valoare de 18 milioane franci francezi.

De asemenea este condamnat la plata sumei de 250 milioane lei unor întreprinderi păgubite prin acțiunile oneroase ale acestuia.

Avocații lui Auschnitt au declarat recurs.

Restricții la consum de carne

O hotărâre a guvernului român prevede, în situația scăderii producției de carne și a obligației stringente de a face rezerve, o reducere a consumului de carne. Una din soluții a fost aceea ca, în ajunul și în zilele de post, miercurea și vinerea, să nu se vândă și să consume carne de vită sau de porc. În schimb sunt admise la vânzare carnea de pasăre și peștele.

Evenimente culturale

- Liviu Rebreanu revine la conducerea Teatrului Național din București.
- Poetul Vasile Voiculescu devine directorul programelor literare ale Radioului.
- Auditiile în premieră la Ateneul Român a suitei "Impresii din copilărie" de George Enescu, autorul la vioară și tânărul Dinu Lipatti la pian.
- Începe publicarea seriei de 8 volume din Operele scriitorului Mihail Sadoveanu.

Pace în Finlanda

Cu toată rezistența eroică, admirată de întreaga lume, epopee încă neuitată, "David" a trebuit să se incline în fața lui "Goliat".

Finlanda nu putea câștiga în nici un caz războiul din cauza disproporției de forțe, și-a păstrat însă onoarea, în conflict, prin rezistență dărză până la propunerile de pace.

Condițiile de pace nu au fost favorabile finlandezilor. Ei au pierdut 40 000 km.p. de teritoriu și au cedat Uniunii Sovietice pentru 30 de ani portul Hango în scopul accesului la golful Finic, la Ocean.

Prin modificarea frontierelor, consemnate în tratatul de pace de la Moscova, 11 % din populația Finlandei și-a părăsit locuințele și pământul pentru a se muta în spațiul neocupat de sovietici.

Emisar american în Europa

Președintele Roosevelt trimite un emisar în Europa, pe Sumner Welles, pentru a încerca să realizeze negocieri de pace între Germania și Aliați.

Welles l-a avertizat pe Hitler că, în cazul când va continua să extindă conflictele, asemenea acțiuni vor face ca Statele Unite ale Americii să aibă reacții energice.

Aliații s-au arătat foarte sceptici.

Numai italienii s-au dovedit receptivi la opiniile americane în contextul situației de început de an. Căci, apoi... Perseverent, Welles își continuă misiunea.

Sumner Welles

Evenimente interne

2. Descoperirea unui tripou clandestin în Capitală.
4. Instalarea noului șef al cultului mozaic în România, rabinul Al. Safran.
5. Constantin C. Giurescu, istoric, profesor universitar, este numit ministru al Propagandei Naționale.
6. Alex. Vaida-Voevod, unul din foștii conducători ai Partidului Național Tărănesc, este ales președinte al Camerei Deputaților, iar C. Argetoianu, lider al Uniunii Agrare, devine președintele Senatului.
10. La Teatrul "Regina Maria" premiera cunoscutei piese "Familia Carson" de St. John Ervin, cu soții Bulandra, G. Storin în distribuție.
12. Comitetul cetățenesc român pentru înzestrarea Armatei comunică strângerea sumei de 1,2 miliarde de lei pentru fondurile apărării Patriei.
14. Max Auschnitt industriaș metalurgist, este condamnat la 6 ani închisoare.
 - Uzinele Malaxa din Capitală produc cel mai puternic tip de locomotivă din țară: 194 tone greutate, 85 km/h viteză.
15. La spitalul "Zerlendi" din Capitală ia ființă un centru de deparazitare pentru vagabonzi. (La ce spital, o fi oare astăzi, un astfel de centru?)
18. În comuna Săgeata, jud. Buzău, săteanca Maria Giurgea naște 4 gemeni.
19. Se publică decretul-lege pentru înființarea "Casei de pensii a compozitorilor, pictorilor și sculptorilor".
22. Ministerul de interne stabilește domiciliul obligatoriu la mânăstirea Bistrița-Vâlcea economistului și omului politic Virgil Madgearu pentru culpa de "împotrivire la acțiunile de pacificare internă și unire națională întreprinse de guvern".
25. S-a legiferat de Camera Deputaților proiectul de lege ca neștiutorii de carte să semneze petițiile prin punere de deget.
26. În exercițiul bugetar 1939/40 s-a realizat cel mai mare excedent al României din ultimii 10 ani: 3 148 000 000 lei.

Evenimente externe

1. Președintele american Roosevelt trimite în Europa ca emisar pe Sumner Welles, pentru a încerca să negocieze între Aliați și Germania.
2. În pofida actelor de război dintre Germania și Anglia, celebra cursă anuală de canotaj dintre echipajele universităților Oxford și Cambridge are loc pe râul Tamisa. Învinge echipajul Cambridge.
5. Un uragan de intensitate maximă se abate asupra coastelor orașului New York provocând victime și mari daune materiale.
9. Papa Pius al XII-lea acordă la Vatican o audiență ierarhilor veniți din România, dr. Alex. Nicolescu, mitropolitul Blajului, dr. Valeriu Traian Frențiu, episcop al Orădiei și dr. Iuliu Hossu, episcop al Clujului și Gherlei.
12. Se semnează la Moscova tratatul de încetare a războiului dintre Finlanda și Uniunea Sovietică.
13. Otto Kuusinen, fostul șef al guvernului finlandez, de orientare comunistă pro-sovietică, este executat la ordinul lui Stalin pentru inducerea în eroare a Uniunii Sovietice asupra situației din Finlanda, înainte de izbucnirea războiului fino-sovietic.
14. Mare succes la Paris al actriței de origine română Elvira Popescu în piesa "Elvira" pe care l-a dedicat-o scriitorului francez Henry Bernstein.
15. Guvernul finlandez declară: "În război am păstrat neatinsă onoarea noastră națională". Prețul, peste 15 000 de militari și civili morți în luptele cu trupele sovietice.
17. Președintele Consiliului de miniștri ungar, contele Teleky, declară: "Politica guvernului nostru față de minoritățile din teritoriile ocupate din Rusia Subcarpatică este ca toți funcționarii de orice grad să învețe limba populației autohtone, maghiara, căci numai atunci vor putea guverna o țară heterogenă din punct de vedere lingvistic".
18. Întâlnire la Brenner, în Italia, între Hitler și Mussolini. Dictatorul italian se angajează ferm de partea Germaniei.
21. În Franța un nou prim-ministru: Paul Reynaud.
27. Începe construcția marelui lagăr al morții de la Auschwitz.

Atenție suburbiilor Capitalei !

Primăria municipiului București acordă în ultimul timp o atenție sporită suburbiilor Capitalei aflate departe de nivelul perimetrului central al Bucureștilor. Pe rând, aceste suburbii sunt luate în considerare. Printre acestea se numără și comuna Voevodul Mihail de la periferia orașului, dincolo de podul Grand. Populația se compune din muncitori, meseriași și funcționari inferiori din sistemul C.F.R., cifrată la 20 mii de persoane. În acest an se repară pavajul străzilor, se construiesc noi artere, se amplifică rețeaua de electrificare.

În cartierul Crângași se construiește o nouă școală și se vor termina lucrările noii biserici din perimetrul Costeasca.

Familiiile sărace și ale celor concentrați primesc ajutoare.

Celelalte cartiere marginase din Capitală cunosc și acestea noi îmbunătățiri, dar apropiatul război va întrerupe asemenea acțiuni.

Reglementări pentru străini

Străinii sunt obligați să se înregistreze în 24 de ore la poliție. Ei nu se vor putea deplasa din localitatea pentru care au primit sejur decât cu aprobarea poliției și cu justificarea deplasării.

Cererile acestora de prelungire a vizei de ședere în țară se vor prezenta personal. Numai în cazuri cu totul speciale se va aproba cererea prin procură. La plecarea din țară ei vor solicita la poliție viza de ieșire și vor arăta punctul de frontieră prin care pleacă.

Cetățenii români nu au voie să găzduiască nici un străin neînregistrat la poliție. În toate cazurile sunt prevăzute aspre sancțiuni.

Printr-o decizie a ministerului de Interne, toți supușii străini din țară sunt obligați să depună în maximum trei zile armamentul și aparatele de fotografiat pe care le dețin, deoarece conjunctura internă și internațională impune asemenea măsuri.

Evenimente interne

1. Se introduce pentru prima oară în România taxa asupra veniturilor realizate de celibatari de sex masculin care au împlinit 25 de ani.
2. Casele situate la periferia orașului sunt scutite de impozitul pe clădiri deoarece sunt locuite de oameni nevoiași.
5. În apele Dunării, în brațul Chilia, a fost prins un morun uriaș de 240 kg, din care 32 erau icre negre; s-a vândut la licitație cu 1950 lei kg de icre și 93 lei kg de morun.
6. Scriitorul român Alexandru Marcu a fost distins cu premiul "San Remo" al Academiei Italiei.
7. Taximetriștii sunt obligați să înmâneze clienților la urcarea în mașină un tichet cu numărul mașinii pentru identificare în anumite cazuri.
11. Sculptorul iugoslav Ivan Mestrovici, autorul stătuilor regilor Carol I și Ferdinand I, se află în Capitală, în vederea inaugurării statuii lui Ferdinand I.
13. La cinematograful "Aro" are loc premiera filmului "Cântec de leagăn" în care alături de marele tenor italian Benjamino Gigli cântă și celebra soprană română Maria Cebotari, născută la Chișinău.
14. Guvernul interzice exportul de grâu și obligă pe comercianți să declare cantitățile de grâu din stoc.
17. Ion Mihalache, lider național-țărănist, a fost numit consilier regal.
18. Se votează legea pentru organizarea Colegiului Medicilor.
19. Au fost desființate lagărele de internare de la Vaslui, Miercurea Ciuc și Sadaclia, fiind eliberați ultimii deținuți legionari.
20. Boxerul Toma Aurel învinge în S.U.A., prin k.o. în a doua repriză, pe americanul Tommy Kino.
21. Scumpirea oleiului comestibil: 55 lei un litru.
22. Se majorează și tarifele la taximetre: pornirea 14 lei, iar pentru fiecare 300 m, 4 lei.
23. Se ridică prețurile și la încălțăminte: pantofi de damă din piele de box 475 lei, bărbătești 490-540 lei. Reamintim salariul mediu în anul 1940, în jur de 5 000 lei.

Nemții pătrund în Danemarca și Norvegia

Cu ultimatum sau fără, trupele hitleriste continuă ocuparea țărilor din Europa aflate în inferioritate militară. Astfel, la 9 aprilie, danezii se trezesc cu armata germană pe teritoriul lor. După schimbarea câtorva focuri de arme, regele Christian al X-lea al Danemarcei ordonă să înceteze orice confruntare, care, în condițiile de efective și armament, devine inutilă.

În schimb, Norvegia hotărăște să se opună chiar dacă forțele sunt disproporționate. Destul de puternică pe coastele Oceanului scufundă crucișătorul german "Blücher" în fiordul Oslo și alte două vase inamice. Aliații intervin și flota lor sosită în apele Norvegiei scufundă, la rândul ei, 10 distrugătoare cu trupe germane ce urmau să debarce. Aceasta va rămâne una din cele mai mari pierderi suferite în război de marina hitleristă. Forțele engleze debarcă, în nordul Norvegiei, la Narvik, în timp ce nemții ajunși la Oslo și Trondheim fac joncțiunea la sfârșitul lui aprilie. Confruntarea continuă.

Invenții și descoperiri

- Este izolată și preparată în stare purificată și concentrată penicilina descoperită de Al. Fleming în 1929. După 11 ani de cercetări, împreună cu biochimistul englez B. Chain și medicul australian H.W. Florey reușesc să o pregătească pentru utilizare. Toți trei primesc Premiul Nobel.
- În S.U.A. este lansat public magnetofonul și se construiește prima mașină automată de spălat vase.
- Firma americană Oldsmobil realizează primul schimbător automat de viteze la automobil și primele carburatoare cu injecție pentru avioane și mașini.
- Fizicianul sovietic G.N. Flerov (n. 1913) descoperă fisiunea spontană a uraniului.

Evenimente externe

1. Se crează Republica Socialistă Sovietică Carelo-Finlandeză, ca urmare a tratatului de pace după războiul sovieto-finlandez.
 - La Madrid, generalul Franco ("Caudillo") primește defilarea trupelor naționaliste (franchiste), cu prilejul sărbătoririi unui an de la încheierea războiului civil din Spania.
2. Guvernul american, cu o producție de circa 2 000 de avioane militare pe lună, hotărăște să vândă englezilor și francezilor aparate de ultimul tip.
4. La Paris procesul a 44 de comuniști, dintre care 36 sunt condamnați la câte 5 ani de închisoare.
5. Armata poloneză formată în Franța a început să lupte pe frontul de Vest alături de aliați.
7. Apele norvegiene au fost minate de aliați, deși guvernul Norvegiei protestează energic contra violării neutralității sale ...
9. ... dar în ziua de 9 Aprilie armatele hitleriste invadează Norvegia și Danemarca.
11. - Germania începe să construiască fortificații în Danemarca pentru o eventuală debarcare în Anglia.
 - Avioanele livrate de americani aliaților, de tip "Douglas" sunt cele mai rapide din lume: 680 km/h.
12. În Anglia se studiază formarea unei armate evreiești care să lupte alături de aliați.
13. Șapte distrugătoare germane sunt scufundate în fiordul norvegian, Narvik.
14. Presa internațională anunță că Norvegia posedă o armă secretă ("Stații pumnal"), lansatoare de torpile din apă.
15. Trupe aliate debarcă în portul Narvik.
18. În orașul Narvik au loc lupte de stradă între trupe aliate și germane.
20. Transatlanticul german "Rio de Janeiro" este torpilat de submarinul polonez "Orzel" ("Vulturul").
24. Agențiile de presă străine relatează că circa 3 000 de cadavre de militari germani au fost aruncate de valuri pe coastele fiordului Oslo.
30. Se construiește primul ghetto pentru evreii polonezi în orașul Lodz.

Din nou remaniere de guvern

Prin decretul regal nr.1600 se acceptă demisia guvernului Gh. Tătăărăscu, consilier regal. Tot acesta este însărcinat cu formarea unei noi echipe ministeriale la care au fost făcute modificări. Cele mai importante ministere sunt acordate domnilor: Grigore Gafencu, la externe; Mircea Cancicov, economia națională; Mihail Ghelmegeanu, interne; general Ion Ilcușu, apărarea națională; Victor Slăvescu, înzestrarea armatei; prof. dr. Gh. Ionescu-Sisești, agricultură și domenii, ing. Ion Gigurtu, lucrările publice și comunicații; Petre Andrei, educația națională; prof. dr. N. Hortolomei, sănătate și ocrotire socială.

Ce viitor vor avea copiii născuți în închisoare?

O problemă delicată pe care presa anului 1940 o tratează cu interesul și compasiunea cuvenite. O echipă de ziaristi vizitează închisoarea de femei de la Mîlea. Acolo își execută pedepsele, mai ușoare sau mai grele, aproape 1000 de femei, tinere și vârstnice. Dintre acestea, 12 au născut în închisoare copii, aflați la vizita ziaristilor, între un an și 6 ani. Acești 12 copii, nevinovați de venirea lor pe lume, n-au fost primiți de nimeni din afara pușcăriei. Nici de familii, nici de prieteni. Directoarea închisorii de peste 25 de ani, d-na Eugenia Economu, nu este o cerberă fără suflet. Penitenciarul este îngrijit și există grijă și pentru deținuți și, îndeosebi, pentru acești copii. Trecerea lor în libertate, la cămine din afara pușcăriei nu este reglată. O problemă care poate exista și azi, însă transparența n-a ajuns, probabil la aceste cazuri.

Decesul mamei Ecaterinei Teodoroiu

În Vădenii Gorjului s-a stins din viață, în vârstă de 72 de ani, bătrâna Elena Teodoroiu, mama eroinei din primul război mondial Ecaterina (Cătălina) Teodoroiu, căzută în fruntea plutonului pe care îl conducea în bătălia de la Muncelul (august 1917). La înmormântare au fost reprezentanți ai "Uniunii Ofițerilor de rezervă".

Evenimente interne

2. A decedat la Vădenii Gorjului, mama eroinei Ecaterina Teodoroiu, în vârstă de 72 de ani.
3. Salariile lucrătorilor tipografi, în funcție de calificare și specializare, sunt de la 650 lei la 1 250 lei pe săptămână.
4. A fost dezvelită statuia-bust a Reginei Maria, la Gura Humorului.
5. Mari inundații în Delta Dunării. Toate satele sunt inundate, majoritatea populației se refugiază la Tulcea și Ismail.
7. Situația supușilor străini aflați în țară: 336 americani, 572 francezi, 415 englezi, 4 463 germani, 6 875 greci, 3 659 italieni, 4 211 polonezi, 1 937 maghiari, 1 236 armeni, 446 elvețieni, 145 belgieni, 2 784 iugoslavi ș.a., în total 31 116 persoane străine.
9. Înfloritoare dramă în Capitală: cunoscutul fabricant de mezeluri Heinrich Pațac încearcă să-șiucidă mama pentru a-și curma suferințele și apoi se sinucide. Mama supraviețuiește.
10. Orchestra Filarmonică din Berlin (120 de instrumentiști) concertează la București, sub bagheta lui Carl Boehm.
 - Sărbătorirea zilei de 10 Mai s-a făcut de proporții restrânse, din cauza evenimentelor.
11. Remaniere de guvern sub conducerea aceluiași prim-ministru, Gh. Tătăărăscu.
15. A fost pus în funcțiune un nou post de radio pe unde scurte, construit de specialiști români.
16. La Opera Română, apare în "Traviata" celebra noastră compatrioată, cântăreața Maria Cebotari, în rolul Violetei.
21. Șeful "Gărzii de fier, Horia Sima este arestat.
22. Este sfințită la Hunedoara, cea mai mare și frumoasă catedrală ortodoxă din țară, în acea vreme.
24. - Toți cetățenii țării sunt obligați să poarte cu ei actele de identitate.
 - Se prelungește cu un an, până la 24 mai 1941, aplicarea pedepsei cu moartea.
30. A fost instalat la Constanța Bas-Muftiul musulmanilor din România, Etem Curt Mola.

Germania atacă Belgia, Olanda și Luxembourg

Belgia și Olanda sunt invadate în aceeași zi de către forțele hitleriste, în zorii dimineții zilei de 10 mai. Ca de obicei, conform tacticii germane de invazie, atacul începe cu parașutiști care produc surpriză. După ei urmează tancurile și trupele, la nevoie aviația.

Armata belgiană reacționează. Este ajutată de unități engleze și franceze. Acestea, depărtându-se prea mult de bazele lor, se repliază și se îndreaptă spre Dunkerque pentru evacuare.

Guvernul belgian se refugiază la Vichy în dorința de a continua lupta. În zadar căci regele Leopold al III-lea cere soldaților săi să depună armele.

Olanda capitulează rapid după bombardarea orașului Rotterdam. Regina Wilhelmina părăsește țara. Ocuparea Luxemburgului n-a pus probleme.

Winston Churchill prim - ministru

Îngrijorat de starea conflictuală nesatisfăcătoare, Parlamentul englez trece la votul de încredere în guvernul Chamberlain. Acesta îl pierde cu 18 la 240. Regele George al VI-lea încredințează funcția de prim-ministru lui Winston Churchill. Noul premier declară că nu poate promite decât "suferință, sânge, sudoare și lacrimi".

Evenimente externe

2. Cea mai mare parte a Norvegiei este ocupată de trupele germane.
4. Comandamentul suprem, norvegian refuză să negocieze armistițiul propus de Berlin.
10. Trupele germane pornesc la o ofensivă generală și intră în Belgia, Olanda și Ducatul de Luxemburg.
 - Guvernul lui Neville Chamberlain pierde votul de încredere. Noul prim-ministru: Winston Churchill.
11. Unitățile militare belgiene și olandeze, ajutate de englezi, ripostează la invazia germană.
 - Hitler dispune eliberarea prizonierilor norvegieni.
 - Începe atacul german asupra liniei fortificate franceze, "Linia Maginot".
15. Aliații încep o mare contraofensivă în Belgia.
 - Germania pregătește retragerea trupelor din Norvegia.
16. Zona de război din Belgia a devenit un infern. Casa regală a plecat la Londra.
18. "Linia Maginot" a fost străpunsă pe o lungime de 100 km.
19. Orașul Hamburg a fost puternic bombardat de piloții englezi.
20. În Extremul Orient mari bătălii. Chinezii anunță 50 000 de morți și răniți din rândurile japonezilor, iar japonezii comunică încrederea a 200 000 de chinezi în regiunea Hanan.
 - Unitățile aliate sunt încercuite la Dunkerque.
21. Comunicațiile telefonice între Franța și Anglia sunt întrerupte din cauza deteriorărilor produse de lupte.
23. Importanță conferința la Casa Albă privind programul pentru consolidarea apărării naționale a S.U.A.
24. Atac armat la locuința lui Troțki din Mexic. Acesta scapă cu răni ușoare.
25. La Roma a apărut un studiu al scriitorului italian Marcello Carullacci: "O minune a istoriei - latinitatea românilor".
26. Aliații încep evacuarea pe mare din Dunkerque.
27. Nemții cer regelui Leopold III al Belgiei, capitularea fără condiții și acesta dă curs ultimatumului primit.

CONSECINȚA PACTULUI MOLOTOV-RIBBENTROP

26 Iunie: pierderea Basarabiei și a Bucovinei de Nord

Începutul unor mari drame românești

În seara zilei de 26 Iunie 1940, la ora 22, ministrul nostru plenipotențiar la Moscova, Gheorghe Davidescu, este invitat la sediul Comisariatului afacerilor externe ale U.R.S.S. pentru a i se înmâna o notă ultimativă a guvernului sovietic. Prin această notă se cere guvernului român într-o manieră ce nu admite replică:

1. Să înapoieze imediat Uniunii Sovietice Basarabia.

2. Să cedeze Uniunii Sovietice partea de Nord a Bucovinei.

A doua zi se convoacă în ședință extraordinară Consiliul de Coroană care după delibărări furtunoase acceptă obligat de conjunctura nefavorabilă și de ultimatumul amenințător, prevederile notei sovietice.

"Această acceptare, declară noul ministru al afacerilor externe, Constantin Argetoianu, obligă guvernul român să evacueze teritoriile cerute în termen de 4 zile, cu începere de la 28 Iunie, ora 12. Însă, trupele Armatei Roșii nu respectă acest termen ocupând în aceeași după amiază a zilei de 26 Iunie orașele Cernăuți, Chișinău și Cetatea Albă.

La 3 Iulie, înainte de a-și prezenta demisia din funcția de șef al guvernului, Gheorghe Tătărăscu face în legătură cu aceste evenimente, următoarea declarație:

"Menținerea României în afară de orbita acestui conflict european a fost

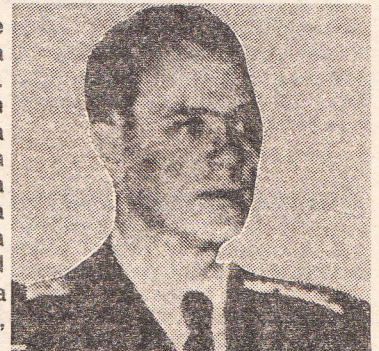
felul permanent al politicii tuturor guvernelor din ultimul timp. Dar, efectele prăbușirii echilibrului european s-au întins până la hotarele noastre, împotriva tuturor inițiativelor ce luasem pentru îndepărtarea lor".

În realitate, soarta Basarabiei, Bucovinei de Nord și a ținutului Herței fusese hotărâtă cu mult timp înainte, în vara anului anterior. Atunci, în ziua de 23 august 1939, se semna la Moscova "Pactul de neagresiune dintre URSS și Germania", conținând și un protocol adițional secret denumit "Pactul Molotov-Ribbentrop" după numele miniștrilor de externe al celor două țări.

În textul acestuia era specificat în mod expres "interesul părții sovietice pentru Basarabia."

Un diplomat de prestigiu: Grigore Gafencu

S-a născut în 1892, la București, dintr-o familie de boieri moldoveni. Profesează de tânăr diplomația în cadrul legației române de la St. Petersburg. Revenit în țară a intrat în lupta politică, devenind în 1928 deputat din partea P.N.Ț. Ziarist talentat, a întemeiat ziarele "Timpul" și "Argus". Aderând la Frontul Renașterii Naționale, a primit conducerea ministerului afacerilor externe, calitate în care a căutat să mențină un echilibru între marile puteri și a luptat împotriva revizionismului. După ultimatumul sovietic a fost ministru plenipotențiar la Moscova. La începutul războiului (1941) s-a stabilit la Elveția, până la sfârșitul vieții (1957).

"Partidul Națiunii"

Prin decret regal, Frontul Renașterii Naționale devine un partid unic și totalitar sub numele de "Partidul Națiunii". Partidul va funcționa sub conducerea supremă a regelui Carol al II-lea. Partidul păstrează deviza, emblemele și uniforma F.R.N.

Conducerea executivă a partidului se exercită de un secretar general, Victor Moldovan, subordonat Șefului de stat major al Partidului Națiunii, mareșalul Palatului, Ernest Urdăreanu.

Patru gemeni

Nașterea a 4 cvadrupli (4 gemeni) este un fenomen rarissim. Nu cunoaștem încă o statistică, știm însă că în anu 1940 s-au născut 4 gemeni în familia Giurgea (Matilda și Gheorghe) din comuna Săgeata, județul Buzău. Un asemenea eveniment a făcut desigur vîlvă în țară prin intermediul presei și radioului.

Acest caz n-a fost decât repetarea, la câteva luni, a altui grup de cvadrupli numai cu câteva luni în urmă în comuna Icoana din județul Olt, în familia Rădulescu (Ecaterina și Iorgu).

Evenimente interne

1. Ministrul român de externe, Grigore Gafencu, demisionează, cerere care se aprobă prin decret regal. Noul titular al departamentului este ing. Ion Gigurtu.

3. Criticul Perpessicius (Dimitrie S. Panaitescu) primește "Premiul pentru literatură și artă Regele Carol II" pe anul 1940.

8. Sărbătorire pe aeroportul Băneasa a sosirii, cu 10 ani în urmă, a prințului Carol, la București, când a devenit rege al României.

- Inaugurarea "Lunii Bucureștilor" - 1940 în prezența regelui și a fiului său.

- Presa dedică pagini omagiale pentru realizările obținute în cei 10 ani de la Restaurație.

9. O nouă pictură a lui El Greco "Chipul lui Isus" a fost descoperită în colecția regală.

10. Un grup de ingineri și industriași români pleacă în Germania pentru a lua cunoștință de stadiul dezvoltării tehnicii și științei la cel mai înalt nivel european.

11. Constituirea grupării "Învățătorii scriitorilor".

13. România și-a dat acordul pentru numirea noului ambasador al U.R.S.S. la București A.I. Lavrentiev.

14. Înțelegere romano-bulgară privind construcția unor ferry-boat-uri (vase care transportă garnituri de tren), câte unul de fiecare țară, între Giurgiu și Russe.

16. Echipa de fotbal Rapid a jucat excelent la Budapesta unde a învins echipa Ungaria cu 2-1.

20. Reorganizarea serviciilor publice prin contopirea unor unități, fără licențieri de personal.

21. În locul Frontului Renașterii Naționale ia ființă "Partidul Națiunii, Unic și Totalitar" care îndrumă viața morală și materială a României.

27. Consiliul de Coroană al României a luat notă de cererea Uniunii Sovietice din seara zilei de 26 Iunie prin care pretinde cedarea Basarabiei și a Bucovinei de Nord.

28. Decret Regal pentru mobilizarea Armatei române.

- Marele Voevod Mihai a trecut examenul de bacalaureat.

29. Întrunit la 28 Iunie, sub președenția prim-ministrului Gh. Tătărăscu, guvernul român, obligat de conjunctura existentă, acceptă nota sovietică de cedare a Basarabiei și a Bucovinei de Nord.

- Mii de refugiați din Basarabia sosesc în localitățile din Moldova, Muntenia și Oltenia. Se iau măsuri pentru adăpostirea și hrana acestora.

Prăbușirea și umilirea Franței

În primele zile ale lunii iunie, trupele franceze și engleze din nordul Franței și din Belgia se evacuează din Dunkerque cu 860 de vase care transportă în Anglia 346 210 soldați aliați. Totuși, 150 000 de francezi rămân prizonieri ai trupelor germane ale căror efective se îndreaptă spre Paris. Capitala Franței este declarată "Oraș deschis", dar împrejurimile acestuia sunt în flăcări. Guvernul primului ministru Paul Reynaud pleacă la Bordeaux. Șoselele sunt pline de aproximativ două milioane de francezi refugiați și terorizați periodic de aviația germană.

La 14 iunie, trupele hitleriste își fac intrarea în Paris, fără probleme. La 16 iunie Reynaud refuză să ceară armistițiu și demisionează, iar mareșalul Pétain formează un nou guvern care solicită nemților armistițiu prin canale spaniole. Hitler acceptă și profită de eveniment pentru a comunica prin radio și englezilor că dorește să încheie pace dacă i se satisfac cererile. Demersul acestuia este respins la Londra.

La 22 iunie 1940, în pădurea Compiègne, în același vagon de cale ferată în care la 11 noiembrie 1918 Franța a impus condițiile de armistițiu Germaniei, învinsa de acum 18 ani își ia revanșa. Generalii francezi semnează capitularea, în fața lui Hitler.

În acest scurt război pier 120 000 de francezi, 250 000 sunt răniți, iar peste un milion sunt luați prizonieri, în cea mai mare parte, fiind duși la muncă în Germania.

Hitler și ai săi la Paris

Primele unități inamice intră în Paris, conform armistițiului, fără să întâmpine rezistență. Soldații germani defilează pe Champs Élysées ca printr-un deșert. Mulți dintre ei se așteptau să fie înconjurați cu "Bun venit" și cu aplauze și nu cu o tăcere semnificativă. Au ratat fotografiile cu care să se laude acasă. Unde au găsit un steag tricolor, l-au înlocuit cu altul cu zvastică, și-au montat indicatoare noi în limba lor, au atârnat pe turnul Eiffel un panou uriaș pe care au scris: "Germania învinge pe toate fronturile". Ocupă hotelurile, își fac restaurante proprii, chiar și cinematografe.

Sosește Hitler. Și la Paris și la Compiègne. Iată-l la Compiègne, împreună cu Göring și Hess.

Letonia, Lituania și Estonia ocupate de U.R.S.S.

Uniunea Sovietică nu pierde ocazia de a profita de pe urma situației existente pe frontul de Vest. Ministrul său de externe, V. Molotov, adresează felicitări Germaniei pentru remarcabilele victorii obținute.

În același timp, în scopul obținerii și lărgirii zonelor de securitate din jurul său, conducătorii sovietici se prevalează de condițiile pactului încheiat de Stalin și Hitler în 1939 și, ca urmare, la 17 iunie trupele armatei roșii ocupă țăările baltice, Letonia, Lituania și Estonia.

Pe același drum al profitului de pe urma conjuncturii internaționale a urmat și ultimatumul adresat României la 26 august, cu acordul lui Hitler.

De Gaulle continuă războiul

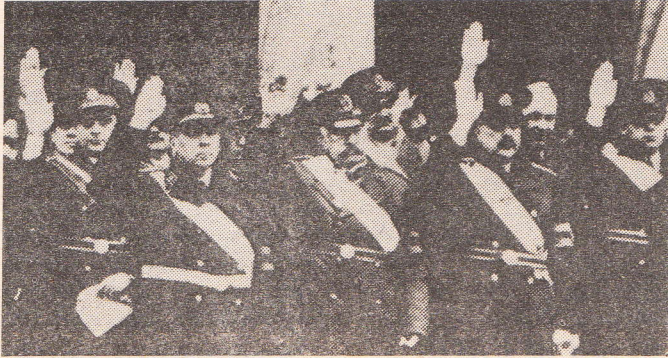
La 18 iunie, generalul de Gaule adresează de la Londra un mesaj adresat francezilor prin care nu recunoaște armistițiu încheiat de Pétain și încetarea luptei împotriva Germaniei. El invită soldații și ofițerii francezi să se alăture "Franței libere". Acest mesaj celebru se încheie cu cuvintele "Orice s-ar întâmpla, flacăra rezistenței franceze nu trebuie să se stingă și nu se va stinge".

Evenimente externe

1. Franța retrace regelu Belgiei, Leopold III, Ordinul "Legiunea de Onoare".
2. Agenția germană D.N.B. anunță: "Serviciile secrete britanice pregătesc scufundarea unor vase americane în drum spre S.U.A." (Apropo de determinarea americanilor să intre în război, n.r.)
4. Aliații continuă să evacueze Dunkerque.
5. Colonelul Charles de Gaulle este avansat la gradul de general și numit subsecretar de stat al Apărării Naționale.
7. Congresul S.U.A. aprobă un credit de 1,28 miliarde dolari pentru înarmare: 68 vase de război, 3 000 avioane și 2 000 tancuri.
8. Blindatele germane continuă înaintarea în Franța pe front lărgit.
10. Italia declară război Franței și Angliei.
 - Guvernul francez se retrage de la Paris în provincie, la Tours.
 - Norvegia încetează ostilitățile cu Germania.
11. Bazele italiene din Libia sunt atacate de aviația engleză.
 - S.U.A. își propune să-și mărească forțele militare: încă 10 000 avioane, 16 000 piloți și 22 noi vase de război.

13. Trupele germane la 20 km de Paris.
14. Armatele lui Hitler pătrund în Paris.
15. Ultimatum sovietic adresat Lituaniei. Guvernul lituanian a demisionat. Trupele sovietice au trecut granița.
 - Aceiași soartă o au Letonia și Estonia.
16. Guvernul francez în frunte cu Paul Reynaud demisionează. În aceeași zi Mareșalul Pétain formează un nou cabinet.
17. Noul guvern francez cere Germaniei încetarea ostilităților.
 - Franța respinge o propunere a Angliei de a constitui o "Uniune franco-britanică"
19. Într-o singură zi nemții au făcut 200 000 de prizonieri francezi.
22. Armistițiu germano-francez care prevede capitularea Franței, semnat în pădurea de la Compiègne, în același vagon în care germanii semnaseră înfrângerea lor în 1918.
23. Guvernul britanic nu mai recunoaște guvernul francez, în schimb admite conlucrarea cu "Comitetul Național Francez provizoriu" condus la Londra de generalul de Gaulle.
24. Ostilitățile au încetat pe toate fronturile.
25. Zi de doliu național în Franța.
26. W. Churchill denunță "Antanta cordială".

Guvernul Gh. Tătărescu pleacă ...

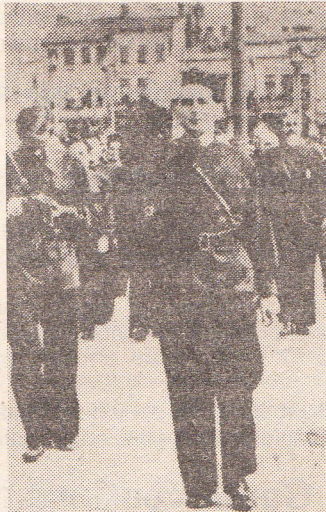
Gh. Tătărescu, al doilea din stânga

... Horia Sima în noul guvern

Regimul carlist pierde teren în fiecare zi. Încercând să se salveze, în condițiile unei evidente izolări internaționale, regele Carol al II-lea renunță la serviciile lui Gh. Tătărescu și, la 4 iulie, formează un nou guvern. Un guvern predominant de dreapta, avându-l în frunte pe Ing. Ion Gigurtu, cunoscut industriaș și economist, fost ministru, cu vederi progermane, care aderase, însă, la F.R.N. În guvern intră și alți politicieni aliniați Berlinului și Romei: Mihail Manoilescu, ministru al afacerilor străine, Nichifor Crainic, ministru al propagandei, Dumitru Caracostea, ministru al educației naționale etc.

Pentru întâia oară sunt propoși în guvern membri ai Mișcării Legionare, inclusiv conducătorul acesteia, Horia Sima, căruia i se încredințează Ministerul Cultelor. După numai 4 zile însă, el își prezintă demisia, în favoarea lui Radu Budiștean - susținător al ideologiei legionare.

Încercările desperate ale regelui Carol al II-lea de a-și salva tronul și regimul personal se dovedesc repede inutile. Berlinul și Roma doreau cu totul altceva...

Hitler temperează Ungaria ...

Încă la 27 iunie, guvernul de la Budapesta declarase că "România trebuie să satisfacă pretențiile teritoriale ungare" decretând totodată mobilizarea și concentrarea forțelor sale militare la frontiera țării noastre. Acesta era totuși conștient că nu putea să facă nimic fără consimțământul Berlinului. Nu întâmplător, într-un mesaj expediat lui Hitler, regentul Horthy menționa: "Sarcina noastră istorică a fost să apărăm Europa în fața Răsăritului... Fără a stăpâni Carpații, noi nu putem îndeplini această sarcină".

La 10 iulie, contele Teleki, șeful guvernului maghiar, și contele Czaky, ministrul de externe, se întâlnesc la München cu Hitler, Ribbentrop și Ciano. El solicită "undă verde" pentru a trece la acțiune împotriva României. Hitler le recomandă să mai aștepte, spre a găsi "o soluție negociată, fiind convins că o operație militară împotriva României ar începe ușor, dar ar fi cu mult mai greu să i se prevadă consecințele posibile și sfârșitul". În consecință, Teleki și Csaky declară a doua zi că nu vor întreprinde nimic pentru tulburarea păcii în Europa Centrală.

... în schimb amenință România

Numai la cinci zile după întâlnirea cu liderii unguri, adică pe 15 iulie, Adolf Hitler îi expediază regelui Carol al II-lea o scrisoare neobișnuită între conducătorii de state, cerându-i să se încadreze rapid și decis în politica Reichului și să consimtă la cesiuni teritoriale, întrucât "o revizuire a devenit posibilă". "Orice încercare - scria mai departe Führerul - de a evita pericolele care amenință țara dvs. prin manevre tactice de orice fel trebuie să fie și va fi sortită eșecului. Mai devreme sau mai târziu - și probabil într-un timp foarte scurt - rezultatul ar putea fi chiar distrugerea României."

Aceeași duritate o manifestă Hitler și în convorbirile de la 26 iulie cu I. Gigurtu și M. Manoilescu, spunându-li-se limpede că "Germania aprobă cererile revizioniste ale acestei țări" (Ungaria - n.n.), iar soluționarea trebuie să se facă cât mai repede posibil. Altfel "consecințele ar putea fi deosebit de serioase". Hitler face totuși o concesie: România să negocieze chestiunile teritoriale direct cu Ungaria.

Evenimente interne

2. Evacuarea Basarabiei și a Bucovinei de Sud a fost hotărâtă pentru a putea salva ființa statului român și pentru a nu pune în primejdie viitorul românismului" - a declarat primul ministru Gh. Tătărescu în fața Comisiei de politică externă a Parlamentului.

3. La orele 13,00, întreaga populație a țării a păstrat un moment de reculegere în semn de doliu pentru teritoriile pierdute.

4. Gheorghe Tătărescu își prezintă demisia din funcția de președinte al Consiliului de Miniștri și, odată cu el, toți membrii guvernului. Noul guvern îl are în frunte pe Ing. Ion Gigurtu.

5. Ziarele "Semnalul" și "Jurnalul" sunt suprimate pentru "motive de ordine publică"

8. A.I. Lavrentiev este noul trimis extraordinar și plenipotențiar al U.R.S.S. la București.

10. România decide să se retragă din "Liga Națiunilor".
- Condamnat la 6 ani închisoare, sentință rămasă definitivă, industriașul Max Auschnitt este transportat la Doftana.

12. La Cluj este executat condamnatul la moarte Vasile Târnoaveanu, asasinul soției unui inginer ceferist.

18. Sunt suprimate alte numeroase publicații, între care "Egalitatea", "Tribuna noastră", "România ilustrată", "Gazeta Capitalei" și "Știrea".

- Ministerul Cultelor și Artelor hotărăște suprimarea subvenției de un milion de lei acordată cultului mozaic.

21. Tragic accident de aviație pe aeroportul Băneasa în timpul unui zbor de performanță: mor 5 piloți.

22. Ministerul Agriculturii hotărăște interzicerea tăierilor rituale în comunitățile evreiești, acestea constituind "o chinuire inutilă a animalelor".

23. V.V. Tilea este rechemat din funcția de ministru plenipotențiar al României la Londra.

- Grigore Gafencu este numit ministru plenipotențiar al României la Moscova.

24. Printr-un decret-lege, grevele sunt total interzise.

26-27. O delegație guvernamentală română vizitează Germania și Italia. La Obersalzberg și Roma, Ion Gigurtu și Mihail Manoilescu au convorbiri îndelungate cu Adolf Hitler și Joachim von Ribbentrop, respectiv cu Benito Mussolini și contele Ciano. El recomandă negocieri directe cu guvernul ungar în vederea satisfacerii cererilor de revizuire teritoriale ale acestuia.

29. De la 28 iunie și până la această dată s-au imbarcat și expediat cu șlepurile de la Galați și Reni 46 192 persoane (bărbați, femei și copii) originare din Basarabia și din alte teritorii cedate Uniunii Sovietice.

30. Ministerul de Interne licențiază din serviciul administrației de stat pe toți funcționarii de origine evreiască. Măsuri similare sunt luate și în presă.

Pétain și noua Franță

La 11 iulie, cu 569 voturi pentru și 80 împotriva, Adunarea Națională franceză acordă toate puterile guvernului Republicii sub autoritatea și semnătura mareșalului Pétain, prim-ministru.

Acesta își asumă răspunderea pentru promulgarea unei noi Constituții a statului francez. Această Constituție își propune să instaureze o nouă ordine morală și revenirea la marile valori ale Franței și se va supune referendumului național.

Noul guvern are ca vice-președinte pe Pierre Laval, ministrul apărării, generalul Weigand, amiralul François Darlan la marină și pe Paul Reynaud, la externe.

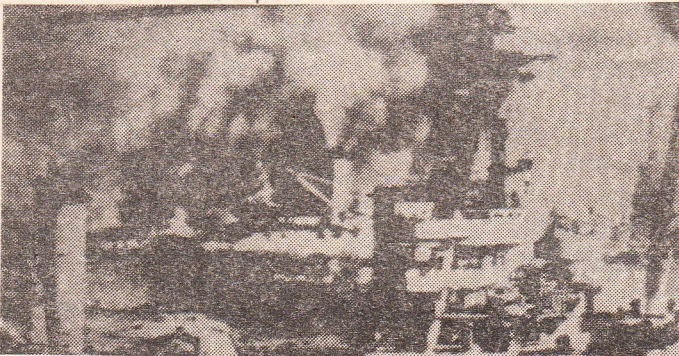
Ofițerii și soldații francezi care au părăsit țara sunt invitați să revină pe teritoriul național.

Mareșalul Pétain

Drama de la Mers-él-Kebir

Franța împărțită în două își face probleme ei cât și aliaților. Una din acestea privește flota tricoloră a guvernului Pétain, aflată în porturile Africii de Nord, care ar fi putut trece în serviciul Germaniei. Temătoare, Anglia a ordonat flotei sale să oprească toate navele franceze și să le ordone să vină în Anglia sau să plece în S.U.A. Ultimatumul fiind respins, flota britanică de la Mers-él-Kebir deschide focul asupra navelor franceze: 1 300 marinari morți. Conflict major, Pétain rupe relațiile cu Londra, Churchill rămâne ca de piatră.

Evenimente externe

1. La Vichy se formează guvernul condus de Mareșalul Pétain.
2. Introducerea serviciului militar obligatoriu în S.U.A.
3. Acord secret anglo-american privitor la acțiuni comune ale flotelor în Oceanul Pacific.
4. Vasele de război engleze deschid focul asupra flotei franceze, neîncadrată în acțiunile aliaților.
 - Guvernul de la Vichy rupe relațiile cu Anglia.
5. Statele Unite ale Americii primesc în găzduire 50 000 de copii englezi.
8. Conflictul franco-englez continuă pe mare.
11. Mareșalul Pétain este declarat șef al "Statului francez".
12. După o lună de ocupație a Parisului, viața începe să ia un curs normal. Contactul ocupanților cu populația s-a îmbunătățit.
 - Vasul românesc "Câmpina" salvează în Marea Ionică 13 marinari de pe un vas francez în curs de scufundare.

Blum și Daladier arestați

De Gaulle condamnat la moarte

Ministerul francez de justiție a ordonat arestarea și întemnițarea oamenilor politici responsabili de dezastrul țării. Astfel, Léon Blum, Edouard Daladier, Georges Mandel și generalul Gamelin vor fi judecați de Curtea supremă pentru faptul de a fi trădat obligațiile lor de stat, procedând la acțiuni care au ajutat trecerea de la starea de pace la starea de război.

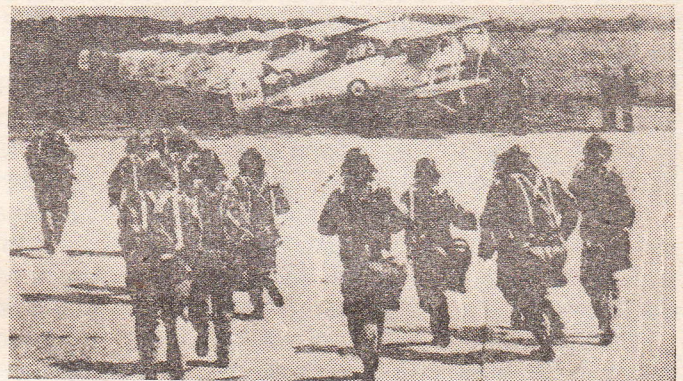

Charles de Gaulle

Pétain decretează, de altfel, că cine nu este cu el, este împotriva Franței. De aceea, un tribunal militar îl judecă în lipsă pe generalul de Gaulle, aflat la Londra, în curs de constituire a unei armate franceze libere și îl condamnă la moarte pentru trădare, atentat la siguranța statului și dezertare în străinătate pe timp de război.

Alarmă la Londra

Încep raidurile germane asupra Marii Britanii. Este numai debutul unei mari și lungi confruntări între cele două forțe, continentală și insulară.

În fotografie: piloți englezi aleargă spre întâlnirea cu inamicii germani

- Pierre Laval devine ministru de stat și vicepreședinte al guvernului francez.

14. Într-un mesaj către Imperiul Britanic W. Churchill declară: "Preferăm să vedem o Londră în cenușă și ruine decât s-o vedem subjucată"
15. Din 5 avioane fabricate în S.U.A., 4 se trimit în Anglia.
16. Guvernul de la Vichy se mută la Paris.
19. Hitler rostește în Reichstag un discurs fulminant cu caracter ultimativ adresat Angliei, pe care Londra îl respinge.
21. În contrast cu conjunctura gravă a momentului, la Moscova se organizează în "Piața Roșie" o paradă sportivă la care participă 30 000 sportivi salutați din tribune de Stalin, Molotov și Vorșilov.
23. S.U.A. vor putea recruta într-un singur an 1 500 000 de soldați, între 18 și 35 de ani.
24. Împăratul Japoniei, Hiro-Hito declară că țara sa Japonia vrea să aibă un rol conducător în organizarea lumii noi.
29. Bătălia pentru Anglia continuă. Portul Londra este închis.

ABOMINABILUL "DIKTAT DE LA VIENA"

• 26 August: răpirea Ardealului de Nord

A doua dramă românească

Nemuțumit de mersul dialogului de la Turnu Severin, Adolf Hitler decide, la 28 august, că este cazul să intervină. Îi spune conteului Ciano: "Un conflict în Balcani nu ar putea fi decât în dauna Germaniei și a Italiei..."

A doua zi, miniștrii de externe ai României și Ungariei sunt invitați la Viena. La ora 11, Ribbentrop și Ciano comunică reprezentanților guvernului ungar că Hitler și Mussolini hotărâseră să rezolve diferendul ungaro-român pe calea arbitrajului. Peste 4 ore și jumătate este primită și delegația română, dându-i-se practic un ultimatum: "România are posibilitatea să aleagă între perspectiva distrugerii sale ca stat și națiune, pe de o parte, și între păstrarea statului, redus teritorialicește, și a ființei etnice a neamului românesc, pe de altă parte". Încercările lui M. Manoilescu de a prezenta punctul de vedere al guvernului român sunt respinse brutal. Până la ora 24, apoi până la 3 dimineața, în ziua de 30 august, șeful delegației române trebuia să răspundă printr-un singur cuvânt: "Da" sau "Nu".

La București, în noaptea de 29 spre 30 august, Consiliul de Coroană, prezidat de regele Carol al II-lea, hotărăște după ample și furtunoase dezbateri, să accepte "arbitrajul" puterilor Axei. În dimineața zilei de 30 august, la ora 5, în condiții dramatice, M. Manoilescu semnează la Palatul Belvedere din Viena, alături de Ribbentrop, Ciano și Csaky, cel mai odios "Diktat" din istoria contemporană. România este silită să cedeze Ungariei un teritoriu cu o suprafață de 43 492 km² și o populație de 2 667 000 locuitori, dintre care majoritatea (50,2%) sunt români și numai 37,1% maghiari și secui. Printre localitățile principale ce treceau în componența Ungariei se aflau: Cluj, Oradea, Târgu Mureș, Satu Mare, Miercurea Ciuc, Sf. Gheorghe, Baia Mare, Dej, Zalău, Odorhei, Sighet și Bistrița.

Țara noastră, milenară vatră românească, sângerează în toată ființa ei. Din răsărit și din apus, părți din trupul patriei sunt înstrăinate, devin teritorii ocupate. Sute de mii de români iau statut de refugiați, căutându-și azil în interiorul granițelor țării. Peste două milioane rămân sub jug străin.

Presa română apare îndoliată, articole și numeroase fotografii redau imaginea calvarului pe care-l suportă frații noștri de peste munți.

Dialog româno-ungar la Turnu Severin

La 16 august, în sala de ședințe a Palatului Bibicescu din Turnu Severin, ia loc, față în față, delegația ungară, condusă de András Hory și cea română, în frunte cu Valer Pop.

Dezbaterile se desfășoară, încă de la început, într-o atmosferă glacială, ieșind în evidență poziții total opuse. Hory solicită în numele guvernului său un teritoriu de 69.000 km², cuprinzând o populație de aproape 4 milioane de locuitori, din care 2 milioane de români. O soluție total inacceptabilă, care ar fi înstrăinat către Ungaria a doua treimi din Transilvania. Valer Pop propune o altă soluție: să se realizeze mai întâi un schimb de populație între românii din Ungaria și maghiarii din România, după care să se discute unele rectificări de frontieră. Hory respinge această soluție și, la 20 august, se întoarce la Budapesta.

Lucrările se relau la 24 august. Hory cere ultimativ delegației noastre să precizeze teritoriul pe care guvernul român ar fi dispus să-l cedeze. Valer Pop respinge cererea șefului delegației ungare, retrăgându-se de la negocieri. La intervenția lui I. Gigurtu și M. Manoilescu convorbirile se relau, dar în noaptea de 24/25 august se întrerup definitiv. Alții aveau să rezolve litigiul teritorial româno-ungar. Evident, într-o manieră dictatorială, contrar intereselor noastre naționale.

Mitinguri de protest zadarnice

La București și în toate județele țării au loc mitinguri spontane de puternice proteste împotriva "Diktatului de la Viena", a dezilpirii unei importante părți a Ardealului de România. Deși populația română este majoritară în teritoriul cedat, mii și mii de români părăsesc căminele și casele de teama prigoanei maghiare.

Evenimente interne

3. Presa românească își intensifică activitatea publicistică pentru apărarea drepturilor noastre asupra Ardealului. Sunt preluate și numeroase articole din ziarurile străine, inclusiv din cele americane.

8. Ministerul de Interne stabilește domiciliul obligatoriu unui mare număr de "colportori de știri false și alarmiste". Nume cunoscute din viața publicistică: Em. Socor, Alf Adania, L. Gellert ș.a.

9. Se publică Decretul-lege privitor la starea juridică a evreilor din România. Ei sunt înlăturați din serviciul militar și nu mai pot deține proprietăți rurale, fiind exceptați numai participanții la războaiele de independență și de reîntregire a țării.

14-24. Tratatul româno-ungar la Turnu Severin.

- La biserica-mausoleu din Bocșa (jud. Sălaj) sunt reînhamate osemintele marelui revoluționar pașoptist Simion Bărnuțiu.

19. La Craiova încep tratativele româno-bulgare cu privire la viitorul Cadrilaterului.

23. Ședință a Consiliului de Coroană, prezidată de regele Carol al II-lea, în legătură cu negocierile româno-ungare de la

Turnu Severin și româno-bulgare de la Craiova. Este aprobată politica guvernului în cadrul acestor convorbiri.

- Grav accident de avion în Munții Apuseni. Printre victime sunt gazetarii Virgil Kerciu, directorul ziarului "Ordinea", și Dimitrie Zaharescu, secretar-general de redacție al ziarului "Curentul", care se aflau în drum spre Berlin.

25. Se împlinesc 50 de ani de la moartea lui Vasile Alecsandri (1821-1890).

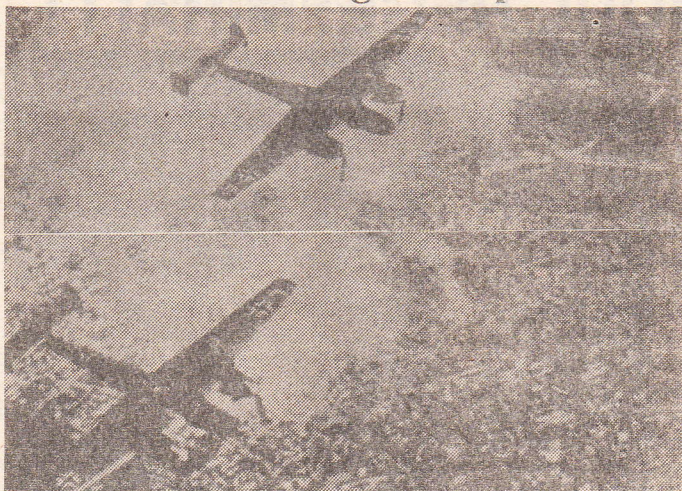
26. Adolf Hitler decide ca Germania și Italia să "arbitreze" chestiunea cererilor ungare de revizuire a granițelor României. Delegațiile celor două țări sunt convocate pentru 29 august la Viena.

- Se inaugurează linia dublă de cale ferată Azuga-Brașov.

29-30. Ședință a Consiliului de Coroană privind cererile ungare, susținute de Germania și Italia.

31. Consiliul de Coroană a acceptat, cu majoritate de voturi, "arbitrajul puterilor Axei în tratativele româno-ungare", sancționând în acest fel cedarea fără lupte către Ungaria a părții de nord-vest a Ardealului, locuită în mare parte de români. La Cluj și în celelalte orașe ale României se declanșează mari manifestații de protest împotriva deciziilor nedrepte de la Viena.

Radarurile engleze la post!

La începutul lunii august, nici un soldat englez nu se mai afla pe continent. Nemților le este deci mai ușor să încerce o debarcare pe insulă conform planului "Otario". Totuși, ei folosesc în continuare aviația.

Englezii au pus la punct aparate radar eficiente care detectează avioanele inamice de la o distanță de 120 km. Astfel, până la sfârșitul acestei luni aviația germană va pierde 653 avioane, iar "gazdele" numai 359.

Parisul reintră în normal?

La 14 iunie, soldații lui Hitler intră în Paris. Führerul sosește în ziua de 18. Pe ziduri afișe mari anunța: "Orice act de sabotaj va fi pedepsit cu moartea" Altul îndeamnă: "Populații abandonate încredeți-vă în soldatul german". Pe Champs Elysées "turiști în uniformă" se plimbă și petrec jumătățile de noapte în cabareturile pariziene.

Troțki asasinat

Adversarul lui Stalin, Troțki (Lev Davidovici, n. 1879), fugit după revoluția bolșevică în Mexic, deși scapă din mai multe atentate, este asasinat la 20 august în locuința lui de o cunoștință, plătită de Moscova. În timp ce vorbea la telefon, atentatorul l-a lovit de mai multe ori cu un ciocan în cap.

Lindbergh izolaționist

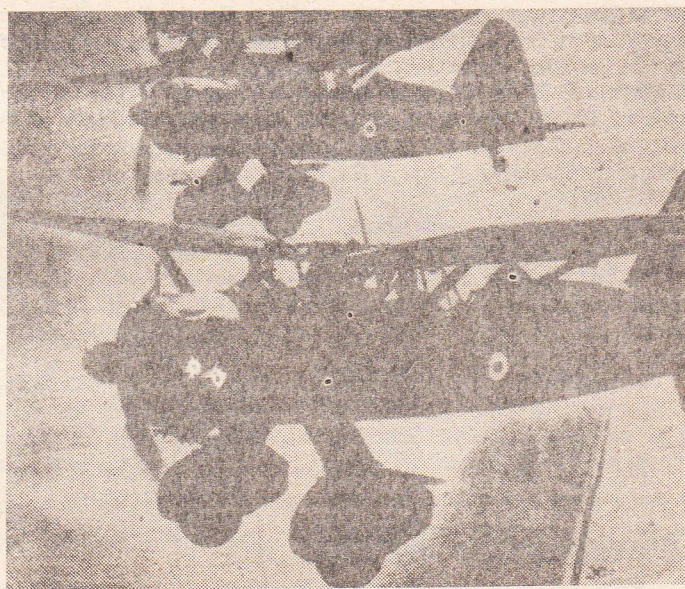
Pilot celebru (a traversat singur în avion Oceanul Atlantic din America în Europa, la 21/22 mai 1927, în 33 de ore, 29 minute) americanul Charles Lindbergh ia atitudine cu privire la conflictele din Europa. El propune înființarea unui nou partid în S.U.A., cu caracter izolaționist, "Partidul adevăraților americani" și explică războiul de peste Ocean prin bogăția Angliei și sărăcia Germaniei.

Charles Lindbergh și soția sa

Raid deasupra Berlinului

Raidul aviatic englez nr.1 la Berlin s-a petrecut în noaptea de 24/25 august, foarte târziu, la mai mult de o lună după debutul atacurilor aviației germane asupra Londrei. Deși fără să producă multe pagube, raidul insularilor a făcut o bună impresie în Europa antihitleristă. Iar efectul psihologic asupra populației berlineze a fost puternic. Șeful aviației hitleriste, Hermann Göring, a fost avertizat de Hitler.

Evenimente externe

3. Administrația civilă germană din Alsacia și Lorena nu permite nici unui francez din afară să intre în această zonă.

4. Generalul de Gaulle este condamnat la moarte în contumacie, de guvernul Pétain.

7. Acord Churchill - Charles de Gaulle privind organizarea Forțelor Franceze Libere.

8. Guvernul Marii Britanii stabilește relații de colaborare cu gruparea "Franța Liberă" organizată la Londra de generalul de Gaulle.

9. Trupele italiene au intrat în Egipt.

10. Și în Belgia au început persecuțiile împotriva evreilor.

12. Pétain dizolvă partidele politice și sindicatele în teritoriul neocupat al Franței.

13. Atacurile aviației germane "Luftwaffe" continuă înverșunat asupra Angliei. Într-un singur raid, 1 000 de avioane atacă malurile Tamisei.

14. Camera reprezentanților S.U.A. votează o lege potrivit căreia se autorizează interceptările convorbirilor telefonice.

15. Nemții, ocupanți ai Franței, trimit forțat pe francezi, originari din Alsacia și Lorena, care le sunt indizerabili, în zona girată de Vichy.

16. S.U.A. și Canada semnează un acord de apărare mutuală.

17. Crearea Direcției Unite a apărării S.U.A. și Canada.

18. Bombardarea Angliei se face și cu tunurile de pe coastele Franței de Nord.

19. În Franța sunt dezvoltate lojile masonice.

20. Proclamarea stării de asediu în Anglia.

22. Încep bombardamentele asupra Angliei de către germani și artileria grea, de pe coastele franceze ale Canalului Mânecii.

24. Alsacia și Lorena sunt anexate de către Germania.

25. Guvernul de la Vichy cedează japonezilor insulele Tonkin.

26. Din Berlin agenția de presă Rador anunță că în cursul lunii iulie englezii au pierdut 1 055 avioane iar nemții numai 271. Sursele de presă din insulă nu confirmă aceste cifre.

27. Trupele franceze de sub comanda generalului Leclerc ("Franța Liberă") debarcă la Douala și ocupă Fort-Lamy.

28. În Franța se organizează grupuri ilegale de rezistență împotriva ocupanților.

29. Țări africane - Ciad, Camerun și altele au trecut de partea "Franței Libere".

CAROL II ABDICĂ • NOUL REGE: MIHAI I !

La 3 septembrie, după 10 ani, 2 luni, 3 săptămâni și 3 zile de domnie neîntreruptă, regele Carol al II-lea este silit să abdice de la tron și să părăsească țara. Nu singur, ci împreună cu Elena Lupescu și sfetnicii lui cei mai apropiați, în frunte cu Ernest Urdăreanu, fost ministru al Palatului și secretar general al F.R.N. (devenit ulterior "Partidul Națiunii").

Carol al II-lea s-a născut la Sinaia, în 1893, ca întâiul fiu al viitorului rege Ferdinand I și al reginei Maria. Inteligent, nu lipsit de cultură, îndeosebi politică, dar fire aventuristă. În timpul primului război mondial părăsește frontul și pleacă la Odesa, unde încheie o căsătorie morganatică cu Zizi Lambrino, având împreună un copil (Mircea). Apoi se despart și Carol revine în țară, reluându-și atribuțiile de principe-moștenitor al tronului. În 1921 se căsătorește cu Elena, membră a Casei regale din Grecia, de data aceasta în conformitate cu prevederile Constituției României. Din această căsătorie rezultă un fiu, Mihai, care îi va succeda de două ori la tron (1928 și 1940). Între timp, Carol o întâlnește pe Elena Lupescu și ei vor părăsi țara împreună, pentru a se stabili în Franța. Renunță la succesiunea la tron și își ia numele de Carol Caraiman. Decizia sa este sancționată atât de Casa Regală, cât și de Parlamentul României, prin legalizarea dezmoștenirii. După moartea regelui Ferdinand I, în timpul primei domnii a lui Mihai I, Carol își manifestă intenția să se întoarcă în țară, bucurându-se atunci de sprijinul partidelor politice mari, ca și al unor generali și ofițeri superiori. Dar nu revine în țară decât la 7 iunie 1930, pe neașteptate. A doua zi este proclamat rege al României, sub numele de Carol al II-lea. Ulterior o aduce în România și pe Elena Lupescu. În primii ani, noul suveran respectă într-o anumită măsură principiile constituționale. Cu timpul acționează, însă, tot mai deschis în direcția abolirii regimului parlamentar, instaurând la 27 februarie 1938 dictatura regală.

Pe plan extern, Carol al II-lea promovează o politică întemeiată pe alianța tradițională cu Franța și Marea Britanie, atrăgându-și ura meimpăcată a regimurilor fasciste din Germania și Italia, care nu vor ezita să acționeze pentru înlăturarea lui de la tron.

După abdicare, fostul rege Carol al II-lea se stabilește în Portugalia, unde moare, în 1953, ca urmare a unei afecțiuni canceroase. Cu cinci ani mai înainte se căsătorise legal cu Elena Lupescu. Este înmormântat la Estorillo, într-o biserică romano-catolică situată pe litoralul Oceanului Atlantic.

"Regele a abdicat. Trăiască Regele!"
Voievodul Mihai a devenit regele Mihai I. În vârstă de 19 ani, el a fost pregătit ca succesor la tronul României. Și-a luat bacalaureatul, are gradul de general, este senator de drept și membru al Academiei Române. Prerogativele sale par însă limitate în conducerea treburilor statului, acestea aflându-se în mâinile generalului Antonescu.

A revenit regina-mamă Elena

Printr-un telegramă trimisă în Germania, la Dresda, generalul Ion Antonescu recheamă în țară pe regina-mamă Elena, pentru a se putea afla "pe lângă prea tânărul rege al țării, spre a-i completa educația pe care Patria noastră și a Lui i-o dorește fierbinte".

Evenimente interne

1-3. Ca urmare a Diktatului de la Viena, toate spectacolele și petrecerile cu muzică au fost interzise.

3. la ființă, pe lângă Consiliul de Miniștri, Comisariatul General al României din Teritoriile Evacuate.

4. Guvernul Gigurtu își prezintă demisia. Regele Carol al II-lea îl numește în funcția de președinte al Consiliului de Miniștri pe generalul Ion Antonescu.

5. Generalul Antonescu își asumă puteri dictatoriale: suspendă Constituția din 27 februarie 1938, dizolvă corpurile legiuitoare și restrânge considerabil prerogativele regale.

6. Izolat complet, sub puternica presiune din afară a Germaniei și Italiei, iar din interior a generalului Ion Antonescu și mișcării legionare, regele Carol al II-lea abdică în favoarea fiului său Mihai.

7. În virtutea prerogativelor sale de șef al statului, generalul Ion Antonescu ia următoarele măsuri: controlul averilor foștilor înalți demnitari, folosirea devizelor de către B.N.R., întrebuițarea fondurilor destinate înzestrării armatei și a celor secrete, anchetarea legalității proceselor politice din ultimii 8 ani, desființarea "Partidului Națiunii" și a "Străzii Țării" etc.

- Se încheie, la Craiova, Tratatul de frontieră româno-bulgar potrivit căruia "Cadrilaterul" (jud. Durostor și Caliacra) intră în componența Bulgariei. România cedează Bulgariei un teritoriu de 7.695 km², cu o populație de aproximativ 350 de mii de locuitori.

- Autoritățile militare restituie legionarilor "Casa Verde" din București.

- C.I.C. Brătianu și A.C.Cuza își declară sprijinul pentru noul rege Mihai I și-și propun "să lupte pentru refacerea României mutilate..."

- La Cluj, oraș care urmează a fi cedat autorităților maghiare, se constituie "Comitetul Românilor din Ungaria", în frunte cu Emil Hațieganu. De asemenea, apare primul număr al noii publicații românești "Gazeta noastră".

8. Ministrul cultelor și artelor, Radu Budișteanu, dă o decizie prin care "toți evreii sunt eliminați din teatre și orice formațiuni artistice".

9. Se introduce un nou regim al cultelor în România. Toate sectele religioase sunt interzise. Sinagogile evreiești vor funcționa numai pe baza unei autorizații speciale.

11. Printr-un Decret-regal, contrasemnat de generalul Ion Antonescu, sunt grațiați locotenent-colonelul Victor Precup și ceilalți ofițeri civili condamnați la 22 aprilie 1934 la câte 10 ani temniță grea "pentru complot antimonarhic". În același timp, sunt grațiați și legionarii care au săvârșit în anii anteriori diverse atentate împotriva unor persoane și a ordinii publice.

12. Ministrul Economiei Naționale decide ca de la 10 octombrie să nu se mai pună în consum decât pâine rece.

15. Ministrul maghiar V.Homan declară la Cluj că "românii de sub ocupația maghiară vor rămâne fără nici o școală românească". A fost anulată și reforma agrară de după război, de care beneficiaseră toți cetățenii, fără deosebire de naționalitate.

16. În tezaurul Băncii Naționale este depus buzduganul de aur masiv (4.400 kg), dăruit de armată fostului rege Carol al II-lea.

Generalul Ion Antonescu

În împrejurări excepționale pentru țară, la 4 septembrie 1940, generalul de divizie Ion Antonescu primește din partea regelui Carol al II-lea însărcinarea de a forma un nou guvern. A doua zi, acesta își asumă puteri depline. Suspendă Constituția și prerogativele regale. La 6 septembrie îl constrânge pe rege, printr-o scrisoare, să abdice în favoarea fiului său Mihai. Astfel, Ion Antonescu devine

România stat național-legionar

Printr-un Decret-lege, semnat de regele Mihai I, la 4 septembrie, România este proclamată "stat național-legionar". Decretul prevede că Mișcarea legionară este "singura mișcare recunoscută de noul stat având ca țel ridicarea morală și materială a poporului român și dezvoltarea puterii lui creatoare".

Generalul de divizie Ion Antonescu este numit "Conducător al Statului național-legionar și șeful Regimului Legionar", păstrându-și pe mai departe și funcția de președinte al Consiliului de Miniștri. Vicepreședinte al guvernului este Horia Sima, comandantul Mișcării legionare; ministru al afacerilor străine, Mihail Sturdza; iar ministru de interne, generalul Constantin Petrovicescu.

Conducător al Statului, deținând concomitent funcțiile de președinte al Consiliului de Miniștri și de ministru al apărării.

Ion Antonescu s-a născut în 1882 la Pitești. În 1904 a devenit sublocotenent pargurgând ulterior toate treptele ierarhiei militare, până la general de brigadă (1931) și mareșal (1941). În timpul primului război mondial a fost un colaborator de bază al generalului Constantin Prezan, contribuind efectiv la elaborarea și aplicarea planurilor de operații militare în 1917. După război îndeplinește numeroase funcții printre care și aceea de atașat militar la Paris, Londra și Bruxelles (1922-1923). Este apoi ministru al apărării naționale (1937-1938). S-a declarat împotriva ultimatumului sovietic privind Basarabia, fapt pentru care din dispoziția regelui a fost internat la mănăstirea Bistrița din Vâlcea.

La 6 septembrie 1940 a început guvernarea statului, împreună cu mișcarea legionară, de care apoi s-a debarasat.

Bătălia pentru Anglia

FuriOS la culme pentru propria-i incertitudine în privința trecerii Canalului Mânecii, Hitler începe o bătălie finală pentru Anglia, cu aviația. După ce a avut ca țintă marina britanică și porturile, apoi aerodromurile R.A.F. (Royal Air Force - Forțele aeriene regale), atenția se îndreaptă spre inima Angliei, malurile Tamisei, cu docurile, periferia și centrul Londrei. Zbor, o jumătate de oră. Cantitativ nemții sunt superiori, dar calitatea avioanelor ("Spitfire" și "Hurricanes") cât și a piloților (britanici și multinaționali) este de partea engleză. Aceștia se așteaptă la o agresiune forte aeriană, își pregătesc adăposturi, în special în metrouri.

Se semnează "Pactul tripartit"

La 27 septembrie, la Berlin este semnat "Pactul tripartit" dintre Germania, Italia și Japonia, o alianță politică, militară și economică. Aceste țări intenționează să-și împartă sferile de influență în Europa și Asia, pentru a deveni astfel stăpânii lumii. Tratatul are o valabilitate de 10 ani și nu dăunează raporturilor cu U.R.S.S.

Înainte de aderarea la Pact, generalul Antonescu discută prevederile cu Rudolf Hess (în civil)

17. La Ploiești, un grup de legionari dărâmă statuia lui I.G.Duca. Este înlăturată și placa comemorativă de la Sinaia, care amintea de asasinarea în 1934 de către legionari a fostului om politic liberal și șef al guvernului român.

20. Sunt publicate în presă știri și reportaje în legătură cu ororile săvârșite de unguri în teritoriile cedate (Oradea, Satu Mare, Baia Mare, Huedin, Mănăștur și Oșorbei).

- Germania acceptă cererea guvernului de la București de a trimite instructori militari pentru pregătirea armatei române.

22. La Cluj și Oradea sunt înființate consulate ale României.

24. Într-o scrisoare adresată lui Iuliu Maniu, generalul Ion Antonescu socotește inoportună organizarea unei întruniri publice pentru înfierarea atrocităților săvârșite de maghiari în Transilvania.

29. România iese din "Înțelegerea Balcanică", creată în 1932, la București, împreună cu Iugoslavia, Grecia și Turcia

- Se stabilește domiciliu obligatoriu pentru numeroși demnitari români din timpul guvernării carliste (Gh. Tătărescu, Gh. Argeșanu, M. Ghelmegeanu, V. Iamandi ș.a.).

onal-legionar și șeful Regimului Legionar", păstrându-și pe mai departe și funcția de președinte al Consiliului de Miniștri. Vicepreședinte al guvernului este Horia Sima, comandantul Mișcării legionare; ministru al afacerilor străine, Mihail Sturdza; iar ministru de interne, generalul Constantin Petrovicescu.

Regele Mihai I este înaintat în gradul de general de divizie.

Ion Antonescu, conducătorul statului, este avansat la gradul de general de corp de armată, cu vechimea de la 11 iunie 1940.

Evenimente externe

2. Aviația engleză bombardează orașul München, uzina de motoare de avioane B.M.W. și fabrica de bujii de la Stuttgart. De asemenea întreprinde raiduri asupra orașelor Torino (uzina "Fiat") și Milano.

3. După un an de război englezii declară că au doborât 1 752 avioane cu aviația de vânătoare și 196 cu antiaeriana, iar pe mare au pierdut un tonaj de 78 210, per total, vase de război și comerciale, iar germanilor li s-au scufundat 1 196 000 de tone.

4. În pofida acestor cifre, septembrie va fi luna bătăliei Angliei, cu nesfârșite și puternice atacuri aeriene îndeosebi asupra Londrei.

8. Presa japoneză scrie că Anglia va sfârși prin a capitula.

9. Sudul Angliei trăiește nopți de groază. Palatul regal Buckingham este atins

de bombe. Docurile de pe Tamisa sunt distruse.

10. Și, totuși, Churchill declară la radio: "Curaj! Suntem pe punctul de a învinge". Un corespondent al presei germane scrie: "Ești ispitit să pui la îndoială starea sănătății unor șefi de state care pot să facă astfel de declarații dintr-un asemenea infern, ca bombardarea neconținută a Londrei".

11. Totuși Churchill este obligat să declare că "următoarele două săptămâni vor fi decisive pentru istoria Marii Britanii".

12. Thailanda cere Franței să-i atribuie teritoriile Laos și Cambodgia.

13. Introducerea serviciului militar obligatoriu în Statele Unite.

- O bombă trimisă de aviația engleză cade pe clădirea Reichstag-ului.

15. Apartamentul Reginei Angliei este atins de bombe germane.

Atrocități în Ardealul ocupat

Presa românească dezvăluie cu fiecare zi noi atrocități săvârșite de ocupanții unguri împotriva românilor din Transilvania de Nord-Vest. La București la ființă organizația "Pro Transilvania", fiind prezenți la constituirea ei îndeosebi oameni politici de orientare național-țărănistă (I. Maniu, I. Mihalache, V. Madgearu, N. Lupu, Gh. Pop, I. Lazăr), național-liberală (Dinu Brătianu, Gh. Brătianu, C. Angelescu), național-creștină (A.C. Cuza) și social-democrată (I. Jumanca). Luând cuvântul, președintele ad-hoc al acesteia, Iuliu Maniu, declară: "Demnitatea românească nu poate să îngăduie atrocitățile ungarilor, care, ajunși stăpâni pe o parte din țara noastră, reeditează astăzi, în mijlocul Europei, vremea cumpănită a năvălirilor barbare".

Și generalul Ion Antonescu ia atitudine publică față de ceea ce se întâmplă în teritoriile cedate. "La drepturile Coroanei Sf. Ștefan - arată conducătorul statului într-un discurs rostit la 6 octombrie - noi răspundem pașnic și cu omenie, cu drepturile pe care ni le dă coroana de lauri a Marelui Traian". Cu toate acestea, cedându-se presiunilor germano-italiene, organizația "Pro Transilvania" este desființată, după nici două săptămâni de existență, sub pretextul că ar incita la "acțiuni provocatoare".

Actualitatea cultural-artistică

* Pictorul Gheorghe Petrașcu termină tabloul "Colț din atelierul artistului", operă de maturitate din creația sa. Originalitatea lucrării constă în includerea pe aceeași pânză a unora din tablourile anterioare, ceea ce îi conferă un prețios caracter retrospectiv.

* Romancierul Ionel Teodoreanu lansează primul din cele patru volume ale noii sale lucrări "Tudor Ceaur Alcaz" (serie întreruptă în 1943), pe care o dorește ancorată în actualitate, dar trădează un conformism ce-i va dauna profund autorului în anii următori.

Evenimente interne

- Toate bunurile care au aparținut "Străzii Țării" trec în patrimoniul mișcării legionare.
- Trupele române încheie evacuarea "Cadrilaterului".
 - La posturile de radio românești, se inaugurează "Ora Germaniei".
- Generalul Ion Antonescu ajunge la o "înțelegere completă" cu Andreas Schmidt, noul conducător al Grupului Etnic German din România, în legătură cu încadrarea cetățenilor români de naționalitate germană în cadrul legilor statului român.
 - Se decide suspendarea inamovibilității judecătorilor.
 - La Iași, în timp ce un grup de legionari îi percheziționează locuința, prof. univ. Petre Andrei, fost ministru al educației naționale, se sinucide, cu o puternică doză de cianură de potasiu.
- Scritorul Nichifor Crainic este numit președinte al Societății Române de Radiodifuziune.
 - Se înființează, pe lângă întreprinderile particulare, funcția de "comisar de românizare".
- La București are loc o mare manifestație legionară cu participarea a numeroși delegați din provincie. Iau cuvântul Ion Antonescu și Horia Sima.
 - Generalul Ion Antonescu se adresează slujitorilor cultului ortodox cu chemarea de "a goni politica din jurul altarelor, așa cum a gonit Mântuitorul pe mântuitorii de bani".
- Serviciul de Cenzură suspendă apariția ziarului "Brassoi Lapok", întrucât răspândea știri ce înveninau raporturile dintre unguri și români.
- Se constituie în Capitală organizația patriotică "Pro Transilvania". Președinte ad-hoc este desemnat Iuliu Maniu, iar secretar general ad-hoc, Ghiță Pop.
- La locuința din București a fratelui Elenei Lupescu (metresa fostului rege Carol al II-lea) este descoperită fabuloasa sumă

Wehrmacht-ul în România

Spre deosebire de alte țări europene, România este ocupată de către germani prin metode...pașnice. Sub forma unei misiuni militare, în frunte cu generalii Hansen și Gerstenberg, menită să "instruiască armata română cu noile metode de război". Și, evident, această acțiune are loc la cererea adresată Berlinului de către guvernul de la București. Adevăratele scopuri ale prezenței trupelor Wehrmachtului în România vor fi cunoscute dintr-un ordin emis de Înaltul Comandament German la 20 septembrie 1939:

"Cu privire la cererea guvernului român de a folosi personal german de instructaj și unități de instrucție, Führerul și comandamentul suprem au hotărât: 1) Armata terestră și Luftwaffe (armata aeriană - n.n.) vor trimite misiuni militare în România; sarcina lor aparentă va fi de a instrui România, prietenă nouă, în ceea ce privește organizarea și pregătirea forțelor ei armate. 2) Sarcinile lor reale, care nu trebuie să devină evidente nici pentru români, nici pentru propriile noastre trupe sunt: a) să așeze câmpurile petrolifere de a fi acaparate de o terță putere, sau de a le distruge; b) să dea posibilitatea armatei române de a efectua sarcini diferite, corespunzător unui plan efectiv, elaborat în favoarea intereselor Germaniei; c) în cazul când vom fi siliți la un război cu Rusia Sovietică, să se pregătească pentru angajarea forțelor germane și române din direcția României..."

Ordinul poartă semnătura mareșalului Wilhelm Keitel, șeful de stat major al Wehrmacht-ului.

de 4 milioane de lei. El susține că i-ar fi fost dați spre păstrare de către sora lui.

12. În virtutea garanțiilor date de Germania și Italia la 30 august 1940 și cu acordul guvernului român, începe afluirea trupelor germane în țara noastră. Misiunea militară germană, comandată de generalul Hansen, are ca obiectiv oficial "instruirea trupelor române cu noile metode de război."

- Printr-un Decret-lege al Conducătorului Statului sunt anulate toate scutirile de impozite și taxe de care beneficiau membrii familiei regale, Casa Regală și Domeniile Coroanei.

14. Vila Elenei Lupescu, situată în Capitală, pe Aleea Vulpache, este deschisă publicului doritor să o viziteze.

15. Generalul Ion Antonescu suspendă pentru 5 zile ziarul legionar "Buna Vestire", fiindcă într-unul din articole incita la acte arbitrare și dezordine.

16. Liderul liberal Dinu Brătianu convoacă la locuința lui pe toți amicii săi politici cărora le face o expunere asupra situației interne și externe a României.

- Își reia apariția ziarul "Cuvântul", organul oficial al Mișcării Legionare, cîtorit de Nae Ionescu. Director P.P. Panaitescu.

20. Membrii asociației "Prietenii legionarilor", condusă de prof. univ. Eugen Chirnoagă, sunt încadrați în bloc în mișcarea legionară.

21. Casa Regală hotărăște să doneze "Ajutorului legionar" suma de 500 000 lei, precum și aproape 13 000 de obiecte de îmbrăcăminte și încălțăminte.

22. Puternic cutremur de pământ la ora 8.37'25", resimțit în Moldova și Muntenia, cu o intensitate de gr. VII și VIII pe scara Mercalli, având epicentrul în Vrancea. Multe stricăciuni la locuințe, precum și câteva victime.

30. Lista civilă a regelui Mihai I este stabilită la 40 000 000 lei anual, iar dotațiunea pentru regina-mamă, la 7 000 000 lei anual. Sumele vor fi prevăzute în bugetul general al statului.

Persecuții

Împotriva românilor din Ardealul ocupat

Potrivit unui comunicat al guvernului, autoritățile ungare au expulzat din Transilvania de Nord-Vest un număr de 11 519 români. Între ei se află numeroși intelectuali, inclusiv clerici, asemenea dr. Nicolae Popovici, episcopul Oradiei.

Autoritățile ungare trimit în România pe toți conducătorii instituțiilor bancare românești din Oradea.

Alți 1200 de români excluși din Ardeal sosesc cu trenul la Curtici.

Sunt expulzați peste linia de demarcație toți locuitorii comunei Mihai Bravu, din județul Bihor, pe motiv că "au fost împroprietăriți de statul român pe pământurile unui grof din Budapesta".

Împotriva intelectualilor cu alte vederi politice

Sunt puși, din oficiu, "în concediu", profesorii universitari M. Ralea, Fl. Ștefănescu - Goangă, I. Miclescu și G. Alexianu.

Prof. Iorgu Iordan este exclus din învățământul superior.

Sunt trecuți la pensie, pentru "depășirea limitei de vârstă", următorii profesori universitari: N. Iorga, C. Rădulescu-Motru, P.P. Negulescu, D. Pompei, I. Simionescu, C.I. Parhon, E. Racoviță, P. Bogdan și N. Vasiles cu-Karpen.

Împotriva evreilor

Se decide ca medicii evrei să se constituie într-o asociație proprie și să nu-și poată face clientela decât printre coreligionari.

Marele Stat Major anunță că evreii de orice categorie sunt excluși de la serviciul militar activ.

Printr-o hotărâre a Consiliului de Miniștri, avocații evrei rămași în barouri nu vor pleda decât procesele coreligionarilor lor.

Toți scriitorii de "obârșie evreească" sunt îndepărtați din Societatea Scriitorilor din România (S.S.R.).

Împotriva judecătorilor

Guvernul legionar suspendă inamovibilitatea judecătorilor. Noua dictatură vrea să-și asigure astfel un control asupra magistraturii și în același timp să exercite o presiune politică asupra corpului

Pétain față în față cu Hitler

Anglia fiind, totuși, "un pește prea mare" pentru undița lui Hitler, acesta nemaiputând opera ca în cazul Poloniei, Belgiei, Olandei și chiar al Franței, întreprinde un turneu fulger pentru a obține agrement și sprijin pentru o eventuală debarcare în Anglia.

Întâlnește întâi pe Laval, nr.2 după Pétain, care se oferă să colaboreze cu Germania. Apoi pe Franco, șeful statului spaniol. Acesta se arată reținut și pune în fața temutului Führer multitudinea de incertitudini existente. Apoi, la Montoire, dă mâna cu Pétain căruia îi propune ca, în virtutea declarației de război făcute An-

gliei de către Franța, să atace cu submarinele sale vasele britanice. Pétain refuză, în schimb îl asigură pe Hitler că dorește să conlucreze în cadrul unui program și cere eliberarea prizonierilor.

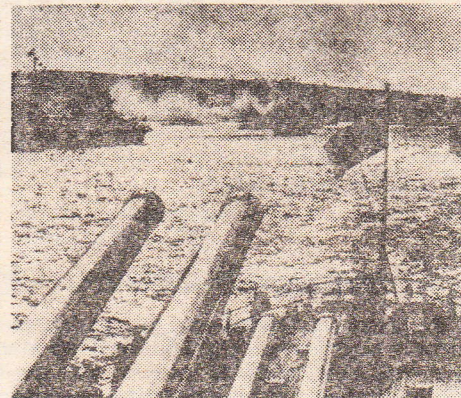

Italia atacă Grecia

Mussolini începe să aibă inițiative. Fără să-l consulte pe Hitler invadează Grecia. Aceasta din urmă află evenimentul când sosește la Florența, după întâlnirea cu Pétain. Ducele îi explică dorința lui de a demonstra capacitatea Italiei de a întreprinde acțiuni de anvergură. Marea Britanie trimite un corp expediționar în Grecia, cu misiune specială de a apăra insula Creta, pe care o și ocupă.

De Gaulle apără imperiul francez

După eșecul de la Dunkerque și prăbușirea Franței, generalul de Gaulle adună în jurul său pe compatrioții săi militari și civili, aflați sau care vor să vină pe pământ britanic pentru înrolarea în armata "Franței libere". El formează la Londra Consiliul de Apărare al Imperiului Francez".

Evenimente externe

1. Marina germană scufundă vasul britanic "Empress of Britain" care transportă copii englezi în Canada.

- India rezistă presiunilor britanice de a fi atrasă în război.

2. Din nou sute de avioane asupra Londrei.

- 500 000 de evrei sunt chemați la revizuire în Franța.

3. Demisia lui Neville Chamberlain din funcția de lord-președinte al cabinetului englez condus de Churchill și de la președinția Partidului Conservator.

4. Întrevedere Mussolini - Hitler în Italia, la Brennero. Presa apreciază că soarta Angliei a fost decisă.

8. Churchill este ales președinte al Partidului Conservator.

10. România cere puterilor Axei să soluționeze imediat problema românilor rămași în teritoriile cedate Ungariei unde trupele horthyste se dedau la atrocități. O delegație de ziariști străini sosește la granița dintre cele două țări.

13. Din discursul președintelui american Roosevelt, rostit la Dayton în statul Ohio: "America privește apărarea Oceanului din

Europa spre America, drept unul din primele elemente ale apărării și protecției propriei noastre integrități teritoriale... Statele Unite sunt ferm hotărâte să se pregătească de război, aceasta fiind cea mai bună garanție de pace".

14. Banchet la București în onoarea misiunii militare germane sosite în România pentru instruirea armatei române.

16. Evacuarea copiilor germani din orașele Berlin și Hamburg.

18. O încercare de atentat asupra președintelui american de către un oarecare Edouard Blount, fiul unui milionar.

19. România cere extrădarea fostului mareșal al Palatului Regal, Ernest Urdăreanu, aflat în Spania și a fostului inspector de poliție, Vasile Parizianu, fugit în Iugoslavia.

23. Întâlnire Hitler - Franco, în scopul izolării Angliei.

25. Hitler și Pétain își dau mâna în Franța, la Fontainebleau.

28. Neașteptata invazie a Greciei de către italieni.

29. De Gaulle crează "Consiliul de apărare al Imperiului francez".

Cutremur devastator

Un cutremur cu o asemenea magnitudine ca acela din 10 noiembrie nu mai avusese loc din 1838. El este, însă, o premieră prin marile stricăciuni și pagube produse locuințelor și celorlalte clădiri, precum și prin numărul considerabil de victime: 1 596 de morți și 1 271 de răniți. Va fi întrecut doar de cel din 3 martie 1977.

Cutremurul din toamna anului 1940 a făcut obiectul studiului multor savanți români și germani, fiind considerat un cutremur tectonic tipic, de reazezare a scoarței pământului în lungul liniei de fractură Panciu - Corod, care desparte Podișul Moldovei de Câmpia Română. Așa se explică distrugerea în întregime a orașului Panciu și a satelor Măndrești, Corod și Blânzi. Distrugerii mari au suferit orașele Focșani, Bârlad, Tecuci, Galați, Buzău, Mizil, Ploiești. Mari stricăciuni s-au produs în București. Între altele, aici s-a prăbușit complet blocul "Carlton", abia construit, unde și-au găsit moartea peste 100 de persoane. În legătură cu aceasta, ziarele au publicat numeroase reportaje împletind realitatea cu fantezia. Constructorii, frații Schindl și șefii de șantier, precum și arhitectul principal G.M. Cantacuzino, sunt arestați și trimiși în justiție ca "vinovați de omor prin imprudență". După o lună, din lipsă de probe, ei vor fi puși în libertate.

Șansa frumoasei Mia Apostolescu

Frumoasa și adorata actriță Mia Apostolescu, vedeta teatrului "Cărăbuș" a scăpat, ca prin minune, de soarta tragică a majorității locatarilor blocului "Carlton" unde locuia la etajul nouă. Ea se afla, în momentul cutremurului, plecată la un joc de cărți pe Calea Victoriei.

În plus, de sub dărămăturile blocului i-au fost recuperate, aproape intacte, toaletele, blănurile și bijuteriile, bunuri de imensă valoare. Până și un foarte scump serviciu străin de cafea din porțelan de Sévres cu 12 piese, a fost găsit fără nici o ciobitură.

Barbara ucidere a savantului N. Iorga

Nicolae Iorga s-a născut în anul 1871, la Botoșani, făcându-și studiile în orașul natal, la Iași și în străinătate (Paris, Berlin, Leipzig). Profesor universitar, membru al Academiei Române (1910) și a numeroase academii și societăți științifice străine, director al Școlii Române din Paris, ținând cursuri și la Sorbona. În 1908 a întemeiat Universitatea Populară de la Vălenii de Munte și a editat și condus numeroase ziare și reviste ("Sămănătorul", "Neamul românesc", "Floarea darurilor").

Autor al unui număr impresionant de monografii și sinteze în domeniul istoriei naționale ("Istorie a românilor" în 10 volume) și universale, în limbile română, franceză și germană. Întreaga sa operă numără mil de titluri.

Personalitate de o mare mobilitate intelectuală, Nicolae Iorga s-a manifestat, de asemenea, ca poet, dramaturg și istoric literar. Om politic de factură naționalistă, el a condus după primul război mondial Partidul Național-Democrat, fiind prim-ministru într-o perioadă de gravă criză economică (1931-1932). Adversar neînduplecat al hitlerismului și legionarismului, în plan ideatic, Nicolae Iorga plătește cu viața intransigența sa de nedezmințit.

Evenimente interne

2. Apare un Decret-lege privind "adaptarea învățământului superior la structura statului național-legionar".

- Poliția de moravuri închide casa de toleranță a surorilor Patraulea, destinată protipendadei masculine bucureștene.

4. Comandantul legionar Viorel Trița este numit conducătorul Uniunii Naționale a Studenților Români Creștini (U.N.S.R.C.)

- Pe lângă sediul central al Mișcării Legionare se constituie Comisia pentru studiul reformei Bisericii Ortodoxe Române. Președinte: preotul Ștefan Palaghiță.

5. Prof. Nichifor Crainic, poet, filozof și publicist, primește titlul de "doctor honoris causa" al Universității din Viena.

8. Marea demonstrație legionară la Iași, precedată de un Te Deum în fața Palatului Administrativ cu participarea regelui Mihai I. Rostesc cuvântări generalul Ion Antonescu, Horia Sima, Corneliu Georgescu, comandantul "Bunei Vestiri" și Ion Zelea Codreanu.

- Ziarele publică scrisoarea adresată generalului Ion Antonescu de către Elemer Gyarfás, lider al maghiarilor din România, în care acesta acuză presa din Budapesta pentru denaturarea declarațiilor sale.

10. La Sibiu, în prezența generalului Ion Antonescu, sunt deschise cursurile Universității Clujene.

- Groaznic cutremur de pământ, cu epicentrul în Munții Vrancei, având o intensitate de 7,4 grade pe scara Richter. Mari pagube materiale și numeroase victime în rândurile populației.

14-16. Generalul Ion Antonescu, însoțit de Mihail Sturdza, ministrul afacerilor străine, efectuează o vizită oficială în Italia, având convorbiri cu Mussolini și contele Ciano. Conducătorul statului român s-a întreținut și cu regele-împărat Victor Emanuel al III-lea.

15. Este demobilizată întreaga armată a României.

16. Asociația "Pro Transilvania", condusă de Iuliu Maniu, este dizolvată, considerându-se că "desfășoară o activitate provocatoare".

17. Încep lucrările pentru dărâmarea Operei Române grav avariata de cutremur.

19. Regele Mihai I și regina-mamă Elena vizitează cantine ale "Ajutorului Legionar" și asistă la inaugurarea "Supei populare" de la "Casa Verde" din București.

22-23. O delegație guvernamentală română, în frunte cu generalul Ion Antonescu, se află în vizită la Berlin, unde are importante convorbiri cu Adolf Hitler, Joachim von Ribbentrop și feldmareșalul W. Keitel, șeful Marelui Stat Major al armatei germane. România aderă necondiționat la "Pactul Tripartit" (Berlin-Roma-Tokio).

26. La Jilava sunt descoperite, într-un mormânt comun, oseminte a 14 fruntași legionari, între care și cele ale lui Corneliu Zelea Codreanu, fondatorul Mișcării Legionare ("Garda de Fier").

26-27. Echipele legionare ale morții masacrează la Jilava peste 60 de deținuți politici: foști înalți demnitari și alte persoane ce urmau a fi judecate pentru acțiuni antilegionare pe timpul domniei regelui Carol al II-lea.

27. În pădurea Snagov de lângă București este asasinat cunoscutul economist român Virgil Madgearu, fost ministru, fruntaș de seamă al Partidului Național-Tărănesc.

27-28. În marginea comunei Strejnic, nu departe de Ploiești, o altă echipă legionară a morții îl asasinază bestial pe marele istoric român de notorietate mondială Nicolae Iorga, om politic de seamă, fost prim-ministru al țării.

30. La "Casa Verde" din București are loc înhumarea osemintelor lui Corneliu Zelea Codreanu și ale celorlalți fruntași legionari descoperite în groapa comună de la Jilava. Între participanți, generalul Ion Antonescu, Horia Sima, Baldur von Schirach, conducătorul "Hitler Jugend"-ului, reprezentanți ai Italiei, Spaniei și Japoniei.

Masacrele de la Jilava

O aripă a închisorii Jilava se află în întregime sub controlul poliției legionare. În celulele de aici își așteptau sfârșitul mai bine de 60 de oameni politici, generali și ofițeri superiori, subofițeri de jandarmi și polițiști, arestați pentru că participaseră, într-un fel sau altul, la reprimarea mișcării legionare. Potrivit celor stabilite într-o ședință de guvern, ei urmau a fi cercetați și judecați. Dar n-au mai apucat să compară în justiție. Fiindcă, în noaptea de 26/27 noiembrie, o faimoasă "echipă a morții," pregătită de colonelul Zăvoianu, intră în celule și-i masacrează bestial. Așa cum se va stabili ulterior, nici ministrul de interne, generalul Petrovicescu, nu era străin de cele petrecute.

Un comunicat comun al guvernului și conducerii mișcării legionare, publicat în întreaga presă, recunoștea că "legionarii care lucrează la deshumarea osemintelor de la Jilava au pătruns în închisoare și au împușcat pe unii dintre deținuții politici aflați acolo și considerați ca autori principali ai crimelor săvârșite împotriva Căpitanului (Corneliu Zelea Codreanu-n.n.) și a legionarilor sub fostul regim. Se dezaproba acest "act", ca fiind în contradicție cu "ideea de legalitate și justiție" și li se cerea legionarilor "disciplină și ordine desăvârșită".

Între cei asasinați se aflau generalii Gh. Argeșeanu, fost prim-ministru, G. Marinescu, fost ministru, și I. Bengliu, fost inspector general al jandarmeriei, precum și V. Iamandi, fost ministru, M. Moruzov, fost șef al serviciului de informații al armatei etc. Vinovații pentru săvârșirea oribilului masacru vor fi judecați peste o jumătate de an și condamnați la pedepse grele, unii dintre ei, la moarte. Firește, cei care nu izbutiseră să fugă între timp în Germania...

Roosevelt reales președinte al S.U.A. pentru a treia oară

La 5 noiembrie, Franklin Delano Roosevelt este reales pentru a treia oară președinte al Statelor Unite, situația extrem de rară căci Constituția S.U.A. prevede numai două mandate pentru același președinte, excepția fiind numai cazurile de război, ca în prezent. Roosevelt a câștigat în 37 din 48 de state, în timp ce adversarul său, Wilkie, numai în 11 state. Presa consideră că, chiar dacă succesul actual este ceva mai mic decât în 1936, autoritatea președintelui a rămas intactă. Ziariștii recunosc că față de alegerile precedente, în prezent sunt ... alte timpuri!

Molotov vizitează Berlinul, dar întrevederile rămân fără rezultate

Comisarul pentru afacerile externe al U.R.S.S., V. Molotov, sosește la Berlin pentru consultări. Ribbentrop îndeamnă pe sovietici să se îndrepte spre golful Persic, în special spre India și îi propune ca Uniunea Sovietică să se ralieze Pactului Tripartit. Moscova cere în schimbul aderării retragerea germanilor din Finlanda, baze sovietice în Dardanele, renunțarea Japoniei la concesiile miniere din insula Sakalin. Consultările s-au încheiat într-o atmosferă rece.

Orașul englez Coventry distrus

La 14 noiembrie, aviația germană folosind 500 de aparate și peste 500 de tone de bombe s-a năpustit asupra orașului Coventry ca represalii pentru bombardarea orașului München de către englezi. Bilanțul: 560 victime, catedrala din sec. XIV distrusă, din 75 000 de case nu mai rămân în picioare decât 15 000.

Pierderile din Norvegia

În războiul din Norvegia s-au înregistrat mari pierderi în taberele germane și aliate. Bilanțul este următorul: Norvegia (1 700 morți și răniți), Anglia 400, Germania (2 921 și 2 375 dispăruți), Franța, inclusiv brigada poloneză (530). Aliații pierd 112 avioane iar germanii 127, plus 3 crucișătoare, 10 distrugătoare și 3 submarine.

Evenimente externe

2. Agenția sovietică Tass dezmente că ar fi trimis avioane de luptă în Grecia.
- Salonicul, Ianina și Larisa bombardate de aviația italiană.
3. Trupe britanice debarcă în Creta.
7. Avioane germane continuă acțiunea de represalii asupra Londrei.
8. Podul care leagă Takoma de Washington, al treilea ca lungime din S.U.A., înalt de 60 m, se prăbușește, sfărâmându-se complet, fără să producă totuși victime.
9. Decesul lui Neville Chamberlain (n. 1869). La nașterea sa, mama i-a murit. Aflând mai târziu de această dramă, a fost marcat, devenind o fire concesivă, obsedat de a sprijini ajutorul social. În acest fel se explică și firea conciliantă a lui Chamberlain ca om politic și prim-ministru britanic, în disputa cu Germania lui Hitler, ca și acceptarea cu ușurință a acordului de la München.
10. Ministrul sovietic de externe, V. Molotov, sosește la Moscova. Întrevederi cu Hitler și Ribbentrop. Agenția germană D.N.B. transmite: "În capitala Reichului se hotărăște soarta tuturor popoarelor lumii"

14. Generalul Ion Antonescu în vizită în Italia. Este întâmpinat de Ducele Mussolini și Conte de Ciano și are convorbiri cu regele Victor Emanuel. La plecare conducătorul României declară: "Mă închin cu respect și admirație înaintea operei Ducelui".

15. "România sub steag verde" este titlul dat de un ziar german.

20. Ungaria a aderat la Pactul tripartit.

21. Mareșalul britanic al aerului, Ower Boyd, al cărui avion a fost forțat să aterizeze în Sicilia, este făcut prizonier de italieni.

- Hitler a donat 10 milioane lei pentru sinistrații de pe urma cutremurului de la București.

22. În vizită la Berlin, după o convorbire de aproape patru ore cu Hitler, mareșalul Ion Antonescu semnează aderarea României la Pactul Tripartit, alături de Italia, Germania, Japonia și alte țări care au mai subscris la acest pact. După semnătură, Ion Antonescu declară: "Am împlinit azi un act de stat de însemnătate istorică pentru viața și dezvoltarea poporului român".

24. Slovacia aderă la Pactul Tripartit.

25. Marsilia bombardată din greșeală de trei piloți englezi, confundind-o cu Genova. Alții au bombardat Lausanne în loc de Como.

28. "Hotelurile Londrei au aspectul unor case locuite de stafii", transmite un ziarist american la New-York.

Corupția acum jumătate de secol

Dubii asupra fondurilor secrete mânuite de demnitari

La 21 decembrie se dă publicității o listă interesantă, poate unică în istoria României și, în consecință, cu numeroase semne de întrebare. Ea cuprinde sumele folosite de foștii demnitari ai sistemului din fondurile speciale: "Ordinea publică", fondurile secrete, de dispoziție și de la Președinția Consiliului de Miniștri. Nu se dau explicații suplimentare, spunându-se doar că lucrurile urmează a fi elucidate de o comisie specială de anchetă.

Dintre foștii prim-miniștri, recordul la cheltuieli îl deține A. Călinescu (366 800 000 lei), după care urmează Gh. Tătărescu (202 706 000 lei), C. Angelescu (141 503 335 lei), G.G. Mironescu (83 490 000 lei), Al. Vaida-Voievod (80 000 000 lei), Gh. Argeșeanu (52 713 000 lei), Miron Cristea (36 425 000 lei). Dintre foștii miniștri, pe primele trei locuri se află I. Inculeț (450 000 236 lei), M. Ghelmegeanu (171 780 000 lei), urmași în ordine de către D. Luca și N. Ottescu (90 270 000 lei), David Popescu (77 000 000 lei) și R. Franasovici (63 460 000 lei). În fapt, toți ce deținuseră înalte funcții de stat în ultimii...8 ani. Lista cuprinde și mulți demnitari decedați inclusiv dintre cei uciși la Jilava.

Spre a se demonstra că lista nu exceptase pe nimeni, Comisia pentru controlul fondurilor secrete și de ordine publică anunță, la 28 decembrie, că verificarea făcută în ce-i privește pe foștii miniștri ai apărării naționale, între care și generalul Ion Antonescu, "a găsit justificate cheltuielile și, în consecință, le-a închis dosarele." Același verdict se dă publicității și în ce-i privește pe Iuliu Maniu și Nichifor Crainic, ambii trecuți pe listă, însă cu sume relativ mici. Cine spune că fenomenul corupției este nou?

Descoperiri și răzbunări sinistre

În luna decembrie începe rejudecarea proceselor politice care au dus la condamnarea Căpitanului "Gărzii de Fier", Corneliu Zelea Codreanu. Desfășurarea audierilor sunt transmise în direct la radio.

Osemintele comandantului Legiunii, ale "Nicadorilor" și "Decemvirilor", în număr de 14, au fost descoperite într-un colț al închisorii Jilava, sub un planșeu de beton în suprafața de 74 m.p. și o grosime de 75 cm.

După dezgropare, osemintele au fost transferate la "Casa Verde" din centrul Capitalei, unde după o slujbă la biserica Sf. Ilie Gorgani au fost din nou îngropate.

Au impresionat, în mod deosebit, mărturiile celor care au ucis direct. Plutonierul Sârbu, aflat sub comanda maiorilor Dinulescu și Macoveanu a relatat în presă groaznicele momente. Venind de la Râmnicu Sărat spre București, cu arestații în mașini, au oprit în dreptul pădurii Tâncăbești, i-au scos din mașini pe rând, i-au sugrumat și apoi i-au împușcat, ducându-le cadavrele la Jilava.

Calmul de dinaintea furtunii

Răsfoind ziarele din luna decembrie, rămâi cu impresia că pe întreg cuprinsul țării se instauraseră liniștea și ordinea. În realitate era vorba de un calm aparent, mascând anumite regrupări de forțe înaintea bătăliei decisive.

Horia Sima acceptă desființarea poliției de stat. Vreme de două săptămâni, cu mici pauze, el întreprinde un turneu prin țară, ocupându-se aproape în exclusivitate de chestiunile organizatorice ale Mișcării Legionare, deși este vicepreședinte al guvernului.

De cealaltă parte, generalul Ion Antonescu urmărește cu atenție "zbaterile" legionarilor. Astfel, scoate jandarmeria rurală din subordinea Ministerului de Interne, condus de generalul Petrovicescu, legionar, și o trece în subordinea Ministerului Apărării Naționale, adică a armatei. Un decret-lege stabilește ca instigatorii la rebeliune și conducătorii lor să fie sever pedepsiți, inclusiv cu moartea, în răstimp de 24 de ore de la sesizarea faptei, fără nici o posibilitate ulterioară de recurs, sentința fiind adusă la îndeplinire în cel mult 10 ore de la pronunțarea ei. Se consideră că pedepsele prevăzute de Codul Justiției Militare sunt "prea slabe și nepotrivite cu împrejurările". În același timp "raporturile dintre stat și legiune" fac obiectul a numeroase comentarii și luări de poziție în presă.

Așadar, un calm aparent, fiind vorba în realitate de liniștea de dinaintea furtunii...

Evenimente interne

1. Impozantă manifestare la Alba Iulia, consacrată Marii Uniri de la 1 Decembrie 1918, cu participarea generalului Ion Antonescu și a lui Horia Sima.

2. La București are loc o paradă militară germano-română, în prezența regelui Mihai I și a generalului Ion Antonescu.

3. Horia Sima hotărăște desființarea Poliției legionare, încadrând-o însă în Poliția de stat. Se reglementează și "portul cămăși verzi".

4. La Pipera, un avion de vânătoare românesc se ciocnește cu un avion german de aceeași clasă. Accidentul se soldează cu moartea căpitanului Dumitru (Pufi) Popescu, unul dintre așii aviației românești.

5. Se dă publicității un Decret-Lege conform căruia instigatorii la rebeliune și conducătorii lor vor fi pedepsiți, în maximum 24 ore, cu moartea sau muncă silnică pe viață. Deciziile judecătorești nu vor putea fi atacate și vor fi aduse la îndeplinire în maximum 10 ore de la pronunțare.

- Guvernul bulgar închide frontiera pentru emigranții din România.

7. Sunt scoși din cadrele active ale armatei toți ofițerii și cei asimilați lor, de origine evreiască.

- Poliția socială din București arestează doi "colportori de desene pornografice".

8. Iuliu Maniu și Al. Vaida-Voievod dezmint știrea lansată de Radio Budapesta potrivit căreia ei ar dori să treacă în Ardealul de Nord-Vest cedat Ungariei.

11. Un decret special prevede posibilitatea de militarizare a oricăror instituții sau întreprinderi de stat sau particulare, "dacă interesele superioare ale statului ar cere".

12. La Asociația Publiciștilor din România scriitorul secui Gh. I. de Ferenczy, refugiat de la Satu-Mare, face o interesantă comunicare despre drepturile românilor asupra Ardealului.

- Se interzice recepția posturilor de radio străine în localurile publice.

14. Iau sfârșit operațiunile de schimb de populație dintre România și Bulgaria.

- Catastrofă minieră la Lupeni soldată cu 54 de morți.

15. Din considerente politice, la 73 de străzi din Capitală le sunt schimbate numele.

- Academia Română acordă Premiul Mavrogheni pe anul 1940 soților Vasile și Ana Ioniță, din București, pentru "muncă cinstită, pentru creștere bună, în sărăcie, a 7 copii".

16. În București este arestat un alt nucleu comunist, care "pușese la cale o mare manifestație de 13 decembrie". Asupra comuniștilor au fost găsite sute de manifeste. În prezent numărul comuniștilor arestați în țară se ridică la 141.

17. Toți funcționarii C.F.R. sunt obligați să-și declare averea mobilă și imobilă ce o posedă.

18. Guvernul român dizolvă toate breslele de lucrători, funcționari și meseriași, înființate în 1938 din inițiativa regelui Carol al II-lea.

- Mihail Sturdza își prezintă demisia din funcția de ministru al afacerilor străine.

- La ființă la București "Uniunea Presei Străine din România". Președinte: dr. Klaus Schickert (Germania).

- Se lansează o subscripție publică de 100 de milioane lei pentru reconstrucția clădirii Teatrului Național din București, grav avariata de cutremur.

- Sunt închise definitiv bordelurile de "lux" din centrul Capitalei, patronate de Tony Cauly, Adela Russu și Maria Kirschen.

20. O hotărâre de guvern, care prevedea restricții la consumul de carne în zilele de post, aprobă vânzarea pentru zilele de Crăciun și de Anul Nou. De asemenea, până la 10 ianuarie 1941, este permisă vânzarea de pâine albă.

23-25. Grave accidente de cale ferată la Milova, între Simeria și Arad, și Scroviștea, între București și Ploiești (7 morți și 16 răniți).

Sentința în procesul "Crucilor cu săgeți" din Ungaria

La Budapesta, presa publică sentința împotriva a 24 de membri ai organizației "Crucea cu săgeți". Această organizație, înființată numai cu un an în urmă, are în program încadrarea integrală a Ungariei în sistemul politic al Axei Roma-Berlin, iar pe plan intern, schimbarea formei de guvernământ prin instaurarea unui regim național-socialist. Șeful acestei organizații, deputatul Wilhem Wirth, și ceilalți acuzați au fost condamnați cu pedepse între 6 luni și 4 ani.

Situația în Extremul Orient

Ministrul afacerilor externe al Japoniei, Matsuoka, a făcut presei americane declarații în privința relațiilor japo- americane. El a arătat că înrăutățirea relațiilor dintre S.U.A. și Japonia se datorează interpretării greșite a țelurilor urmărite de țara sa în Extremul Orient, ca și aderarea recentă la Pactul tripartit cu Germania și Italia.

Din cauza suprapopulației, pe un teritoriu insular mic, Japonia are nevoie de un spațiu vital în Extremul Orient. Măsura luată de Statele Unite de a nu mai permite imigrarea japonezilor în America a lovit puternic în tendința normală de supraviețuire a japonezilor, mai ales că măsura a fost urmată de Canada și Australia.

Statele Unite au teamă că balanța comercială a schimburilor comerciale va fi în favoarea Japoniei atunci când aceasta va domina China Orientală.

Agravarea relațiilor cu S.U.A. are și motive politice, strategice și psihologice. Atât Statele cât și Japonia au teama că celălalt va domina marea Ocean (Pacific).

Ministrul japonez a încheiat spunând că situația existentă nu ar elimina posibilitatea unui acord cu S.U.A.

Ce fel de acord, s-a văzut peste un an, la Pearl Harbour.

Primul parizian împușcat

La 23 decembrie, la Paris, Curtea marțială germană a condamnat la moarte, prin împușcare, un inginer în vârstă de 28 de ani, Jacques Bonsergent.

Acesta este primul francez executat după înfrângerea Franței, în urma unui proces intentat de ocupații.

Jacques Bonsergent a fost amestecat într-o busculadă dintre câțiva tineri francezi și militari germani. Unul din parisieni l-a pălmuit pe un german, moment în care a apărut o patulă de ocupație. Singurul prins a fost Bonsergent, care, deși n-a lovit el, și-a asumat responsabilitatea pentru a nu mai fi implicați și alți nevinovați.

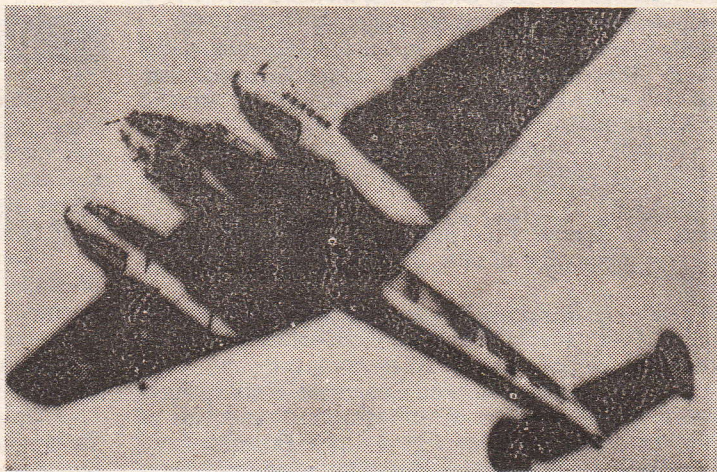
O ceremonie tactică a lui Hitler

În dorința de a determina pe Pétain să vină de la Vichy la Paris, cu scopul de a fi determinat să rămână, Hitler a regizat o ceremonie care a crezut că va face plăcere francezilor. El ordonă să fie adusă, de la Viena la Paris, urna cu cenușa lui François Charles Joseph Bonaparte, duce de Reichstag, regele Romei, fiul lui Napoleon, și să fie depusă la Domul Invalizilor. Nici Pétain, nici populația Parisului nu s-a entuziasmat. Ceremonia a fost sobră și scurtă. Francezii glumesc spunând că "nemții ne iau cărbunii și ne aduc cenușă!"

Manchester bombardat

De patru luni teritoriul englez este "tocat" de avioanele germane, din ce în ce mai modernizate. La 22 decembrie aparate de tip nou "Messerschmitt", ca

cel din fotografie, au bombardat orașul Manchester în condițiile unei replici engleze din ce în ce mai puternice, după atacul german asupra orașului Coventry.

Noul tip de avion

Evenimente externe

2. Orașul englez Southampton este bombardat 48 de ore, iar Bristol este în flăcări.

3. Escadra de aviație germană "Richthofen" (numele unui celebru pilot din prima război mondial) serbează a 500-a victorie împotriva aliaților.

4. Marea Britanie decretează și mobilizarea femeilor.

5. Se semnează la Berlin acordul economic germano-român prin care România primește credite germane și în contrapartidă exportă produse românești, în principal cereale și petrol.

6. Camera comunelor a Angliei respinge o propunere a Partidului laburist independent, făcută în cadrul Mesajului Tronului, de a iniția o conferință de pace la care să participe toate țările lumii.

7. Este descoperit la Budapesta un complot al grupării "Crucile cu săgeți" împotriva amiralului Horhy.

9. Străzile din City (centrul Londrei) sunt în flăcări. Avioanele germane au aruncat în acest raid 700 000 kg de bombe explozive și 80-100 000 kg de bombe incendiare.

10. Hitler declară "Acum sunt în luptă două lumi și numai victoria germană va crea o lume liberă".

13. Anglia îngrijorată de eventuala debarcare germană.

14. Pétain demite pe Laval, principalul său colaborator la Vichy, și apoi îl arestează. Dar, la intervenția lui Hitler, îl eliberează.

15. Vasul britanic "Western Prime", cu armament și 10 000 tone alimente de la canadieni este scufundat în largul coastelor irlandeze.

16. Lupte navale în Canalul-Mănecii între distrugătoare britanice și vedete rapide germane.

17. Orașul elvețian Basel este bombardat din greșeală de aviația engleză care numără mulți tineri neexperimentați.

18. Fostul ambasador al S.U.A. la Londra declară că intrarea Americii în război ar însemna o sinucidere.

20. Presa germană scrie că "Lașele atacuri aeriene engleze provoacă indignare în Germania"

23. Baronul Manfred von Killinger este numit ambasador al Germaniei la București.

26. Rudolf Hess, nr.2 după Hitler, afirmă: "Marea victorie germană de la Vest va fi o binecuvântare pentru Europa"

29. Numai 30 la sută dintre americani sunt favorabili intervenției S.U.A. în războiul din Europa.

Memento 1940

S-AU NĂSCUT...

Clobanu, Mircea - n. la București. Redactor și director de editură. Volume de versuri. După 1989, purtător de cuvânt în România al fostului rege Mihai I.

Iacoban, Mircea Radu - n. la Iași. Prozator, dramaturg, ziarist, redactor la Radio Iași, ziarul "Cronica" - Iași, director de teatru.

Martin, Mircea - n. la Reșița. Critic literar și cadru didactic universitar. În prezent directorul editurii "Univers".

Ogășanu, Virgil - n. la Drobeta-Turnu Severin, actor de teatru și film.

Pituț, Gheorghe - n. la Săliște de Beiuș - Bihor. Poet și gazetar, redactor la "România literară" și "Viața românească".

Cosma, Vladimir - n. București. Compozitor francez de origine română, specializat în muzică de film.

Edson Arantes do Nascimento, supranumit **Pelé** - Celebru fotbalist brazilian, de trei ori campion mondial cu echipa țării sale (1958, 1962 și 1970).

AU DECEDAT...

Andrei, Petre - n. 1877 la Brăila. Cunoscut sociolog, prof. și decan la Universitatea din Iași. Om politic, membru al P.N.Ț. și al F.R.N., deputat, ministru al educației naționale (1938-1940).

Argeșanu, Gheorghe - n. 1891 la Caracal. General și om politic român. Prim-ministru 1939, a ordonat executarea atentatorilor și a altor legionari, după asasinarea lui Armand Călinescu. Ucis de legionari la Jilava.

Bratu, Traian - n. 1875 la Rășinari - Sibiu. Prof. univ., cunoscut germanist, rector al Universității din Iași, președinte al Senatului României.

Brezeanu, Ion (Iancu) - n. 1869 la Micșunești-Ilfov. Actor român, interpret memorabil al unor personaje din dramaturgia caragialeană.

Ionescu, Nae - n. 1890 la Brăila. Logician, filozof iraționalist, publicist român. Prof. univ. la București, cu orientare politică de extremă dreaptă.

Inculeț, Ion - n. 1884 la Rezeni, Basarabia. Participant la mișcarea revoluționar-democratică din Rusia. Președinte al Sfatului țării, la Chișinău. Promotor al unirii Basarabiei cu România. Ministru și vice prim-ministru în guvernele de la București. Membru al P.N.L.

Iuca, Dimitrie - n. 1882 la Giurgiu. Om politic, membru al P.N.L., deputat, ministru.

Iunian, Grigore - n. 1882 la Tg. Jiu. Jurișt și om politic. Pe rând, membru al P.N.L., Partidului Muncii și P.N.Ț. În 1932 întemeiază Partidul Radical Țărănist. Ministru al Justiției (1927-1931).

Madgearu, Virgil - n. 1887 la Galați. Economist de elită, profesor la Academia Comercială. Om politic de seamă, membru și deputat al P.N.Ț., doctrinar al "statului țărănesc", ministru în mai multe guverne. Autor a numeroase studii de economie politică: "Agrarianism, capitalism, imperialism" (1936), "Evoluția economiei României după războiul mondial" (1940).

Morțun, Ion - n. 1877, la Moinești - Bacău. Actor strălucit, societătar al teatrelor naționale din Iași, Craiova și București.

Uică, Nicolae - n. 1878 la București. General, comandant al grănicerilor, ministru al apărării naționale.

CĂRȚI...

Sadoveanu - 60

La 5 noiembrie 1940, scriitorul Mihail Sadoveanu împlinea vârsta de 60 de ani (n. Pașcani, 1880). Marele prozator a lăsat o brazdă adâncă în cultura românească. "Ca și poezia lui

Eminescu, proza lui Sadoveanu atinge fondul cel mai adânc al specificității noastre" avea să noteze, mai târziu, G. Călinescu în "Istoria literaturii române". Aniversarea scriitorului trece mai curând neobservată, cercurile oficiale de sorginte legionară reproșându-i vederile de stânga, adesea reflectate în opera sa. Totodată, însă, în anul 1940 iese de sub tipar primul din cele opt volume (serie încheiată în 1952) ale scrierilor sadoveniene.

Premiere editoriale

Ion Agârbiceanu

Tudor Arghezi

Mihail Beniuc

Lucian Blaga

Nicolae Cartojan

Șerban Cioculescu

Pompiliu Constantinescu

Mircea Eliade

Eugen Lovinescu

Ion Pillat

Sextil Pușcariu

Mihail Sadoveanu

"Amintiri"

"Versuri" - ediție definitivă

"Cântece noi"

"Diferențialele divine"

"Istoria literaturii române vechi" vol. I

"Viața lui I.L. Caragiale"

"Tudor Arghezi"

"Secretul doctorului Honigberger"

"Titu Maiorescu" (2 vol.)

"Umbra timpului" "Balcic"

"Limba română" vol. I

"Valea Frumoasei", "Vechime"

"Divanul persian",

"Accidentul"

"Pomul roșu"

"Tudor Ceaur Alcaz" (4 vol.)

"Sufletul soldaților de plumb"

MUZICA...

* Marele compozitor român George Enescu termină, la Paris, una din lucrările sale reprezentative, suita pentru vioară și pian "Impresii din copilărie". La București, prima audiție a noului sale compoziții are loc la Ateneul Român, în seara zilei de 10 aprilie 1940, cu autorul susținând partea vioarei și tânărul său emul Dinu Lipatti, la pian.

* Renaște opereta, un gen altă dată popular, la noi, prin prestația unor interpreți de marcă, în frunte cu tenorul N. Leonard. În stagiunea 1940, compania teatrală "Alhambra", prin strădania directorului său, N. Vlădoianu, reintroduce opereta. Se refugiază de la Cluj tenorul Ion Pulca - Dacian care va face o carieră de excepție în operetă.

* Un ecou deosebit are premiera comediei muzicale "Sufletul candrii de papugi" de Ion Vasilescu, pe un libret de Tudor Mușatescu, având în distribuție pe Aurel Munteanu, Tanji Căpățână, Nicolae Gărdescu, orchestra Dinu Șerbănescu.

SPORT...

FOTBAL: Titlul de campioană națională la fotbal revine echipei **Venus. Meciiur Internaționale: România - Iugoslavia 3-3 (2-2)**, la București; **Italia - România 2-1 (0-0)**, la Roma; **Ungaria - România 2-0 (0-0)**, la Budapesta; **Germania - România 9-3 (4-0)**, la Frankfurt pe Main; **Iugoslavia - România 1-2 (1-1)**, la Belgrad.

TENIS: În "naționale" pentru a treia oară victorios este Constantin Tănăsescu, care va ajunge apoi la 9 titluri de campion (1938-46), record egalat ulterior doar de Gheorghe Viziru (începând din 1947). Ion Țiriac va avea 8 titluri la activ (1959-66). Ilie Năstase numai două (1967-68). Tot în ediția 1940, Magda Berescu-Rurac câștigă al doilea său titlu, dintr-o serie de opt, încheiată în 1946. Magda Rurac a fost o celebritate a tenisului mondial.

BOX: Campioni naționali de box '40, remarcabili prin valoare: Ion Chiriac (categoria muscă) - la primul său titlu, Ion Popa (cat. ușoară), Grigore Jelezneac (cat. semimijlocie), Gheorghe Lungu (cat. grea). Fostul campion european de box

profesionist Lucian Popescu învinge, la 5.X.1940, într-un meci disputat la Belgrad, pe germanul Erzereich.

FILME...

- "Căpitanul de poștă" (Heinrich George)
- "Caravaggio, pictorul blestemat" (Amedeo Nazzari)
- "Cinematograful la 20 ani" (r. Vsevolod Pudovkin)
- "Comedia fericirii" (Michel Simon, Micheline Presle)
- "Coroana de fier" (Osvaldo Valenti, Clara Calamai)
- "Corsarul" (Errol Flynn)
- "Dansez cu tine" (Fred Astaire, Eleanor Powell)
- "Dictatorul" (Charlie Chaplin)
- "Dor năstins" (Bette Davis, George Brent)
- "Evreul Süss" (Ferdinand Marian, Cristina Söderbaum, r. Veit Harlan)
- "Fantasia" (r. Walt Disney)
- "Femeia deputat" (Vera Marejkaia)
- "Fructele mâinii" (Henry Fonda, r. John Ford)
- "Hoțul din Bagdad" (Conrad Veidt)
- "Inima unei regine" (Zarah Leander, r. Carl Frölich)
- "Kora Terry" (Marika Rökk)
- "Lumină de gaz" (Anton Walbrook)
- "Lumină în întuneric" (Alida Valli, Fosco Giacchetti)
- "O aventură romantică" (Assia Norris)
- "Opereta" (r. Willy Forst)
- "7 păcate" (Marlene Dietrich, John Wayne)
- "Pinocchio" (r. Walt Disney)
- "Podul Waterloo" (Vivien Leigh, Robert Taylor)
- "Poveste din Philadelphia" (Katherine Hepburn, Ingrid Bergman, Cary Grant, James Stewart)
- "Rebecca" (Laurence Olivier, Joan Fontaine, r. Alfred Hitchcock)
- "Sora de noapte" (Carole Lombard, Brian Aherne)
- "Submarinele atacă!" (Ilse Werner, Paul Hartman)
- "Ultimul round" (Attila Hörbiger, Camilla Horn)

CONTROVERSATUL FILM "EVREUL SÜSS"

La finele lunii (29 septembrie 1940), în cadrul Bienalei filmului de la Veneția, este prezentat în premieră "Evreul Süss", producție a studiourilor "Ufa" - Berlin. Pelicula, semnată de regizorul Veit Harlan, având în distribuție pe tinerii actori Ferdinand Marian și Cristina Söderbaum, dar și nume consacrate, precum Werner Krauss, Heinrich George, este considerată "capodopera" cinematografică a propagandei germane. Deși remarcabil pe plan artistic, filmul duce la paroxism resentimentele antisemite. Harlan, căsătorit ulterior cu actrița Cristina Söderbaum, a fost judecat după război pentru "crimă împotriva umanității". Figura evreului Joseph Süss Oppenheimer (sec. XVIII, Würtemberg), intrigant și acaparator, privită însă din alt unghi de vedere, fusese tema unei ecranizări încă din 1934. Versiunea turnată atunci în Anglia (r. Lothar Mendes), l-a avut ca protagonist pe Conrad Veidt, marele actor german în exil.

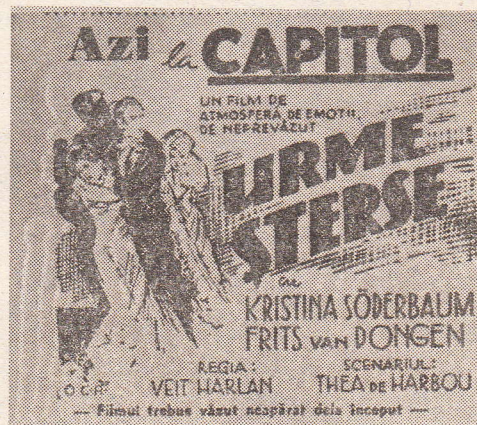
Primul "Jud Süss" pe ecran - Conrad Veidt

participant la concursul "Cei mai buni fotbaliști ai secolului XX". Foarte interesante și comentariile pe care le faceți la acest concurs, iar echipa ce o ... aliniați, atât în varianta națională cât și în cea mondială, este de fiecare dată redutabilă. Deocamdată, primiți un "Premiu special" din partea redacției, constând dintr-un abonament gratuit pe întreg anul viitor. Il meritați cu prisosință și - cine știe? - poate că veți avea șanse și pentru premiul cel mare, în dolari!

Șerbănescu Leni, Ploiești. - Ne-ați surprins cu multitudinea de referințe la filmografia marelui actrițe Elvira Popescu, despre care am scris în numărul trecut. Nu ne provocați, însă, la un "mec" privind lista completă a filmelor în care a apărut inconfundabila Elvira, fiindcă pariem că-l veți pierde. Am publicat, din lipsă de spațiu, doar titlurile cele mai reprezentative pentru cariera ei cinematografică. Din aceleași motive, n-a putut intra în text și referința, foarte prețioasă, la un alt succes al acestei neobosite ambasadoare a artei românești: în martie 1939, pentru întreaga sa activitate artistică, Elvira Popescu primea din mâna președintelui Franței ordinul legiunea de onoare, în gradul de Cavaler, motiv pentru care l-am făcut prezentarea.

Gorea Petre, București. - Vă dezamăgim, dar n-ați recunoscut personajul misterios de pe coperta n-ului 1. Trebuie să vă imaginați că acesta, ca și cele ce vor apare în numerele viitoare, sunt neapărat legate de evenimentele anului la care se face referire în interiorul revistei.

"Anonymus Notarius", Brașov. - Bine ales, pseudonimul dvs.! Dar inadecvat reproș ce ni-l aduceți, anume că n-am publicat în lista laureaților Premiul Nobel pe 1939 și numele premiului pentru pace. Motivul este simplu: în acel an, premiul păcii nu s-a acordat!

RECLAMĂ A ANULUI 1940

"CRONICA SECOLULUI XX"

Revistă realizată sub egida

Societății "ROMPITCOMIMPEX" S.R.L.

(R.C.: J/40-5562-1991)

Președinte - redactor șef : AUREL NEAGU

Director executiv: GH. BRĂTESCU

Secretar general redacție: AURĂ ANGHEL

Redactori: CONSTANTIN TATU, RADU VOIA, ALFRED DUMITRESCU

Consilier: dr. istorie RODICA ȘERBĂNESCU

Documentare, fișe, colajonare: ROZALIA RADULI-DUMITRESCU

Designer: BOGDAN URSULESCU

Tehnoredactare computerizată: MIHAIL CONSTANTIN

Economist-contabil: GHEORGHE VICENTTI

Secretar administrativ: EMANUEL CONSTANTIN

Tipărit la Tipografia "CONCORDIA" - București

Difuzare: "COMPLAR" S.R.L. (Dir. Gavril Baboș)

Adresa: Piața Presei Libere nr.1, Oficiul poștal 33, casa poștală 59, București

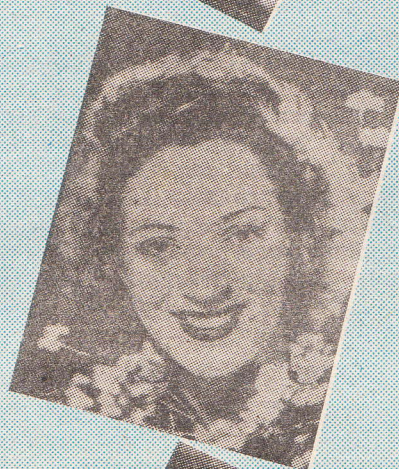
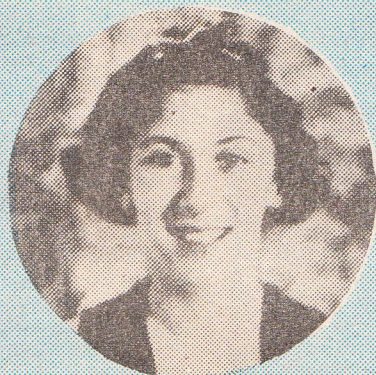
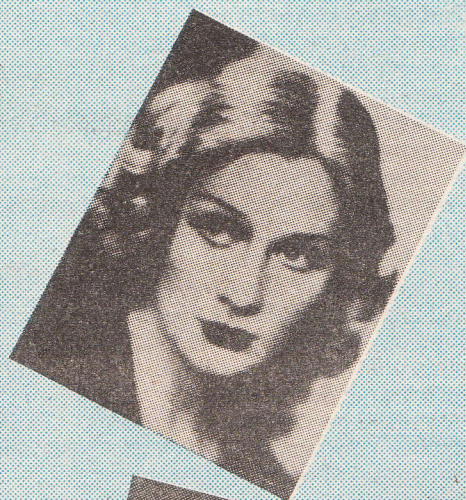
Tel.: 618.57.75 și 618.01.60

NE-AU SCRIS...

Vasile Tivadar, Sighetul Marmăției. - Felicitări! Sunteți primul cititor al publicației noastre care ne scrie și, bineînțeles, primul

FRUMOASE ȘI CELEBRE DOAMNE ALE ANULUI 1940

În imagini cu începere de la fotografia de sus, spre stânga și înconjurând montajul până la revenire, sunt reprezentate doamnele: **Maria general Antonescu**, actrițele **Elvira Godeanu**, **Virginica Popescu** și **Doina Missir**, **Elena Lupescu** (amanta regelui Carol II), actrițele **Marioara Voiculescu**, **Dina Cocea** și **Lili Carandino**.

În medalion **Ioana Brătianu** (fiică a lui **George Brătianu**).